

Přístup a chování občanů k přírodě regionu Strážnického Dolňácko

Aneta Šlahůnková

Bakalářská práce
2016

 Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta logistiky a krizového řízení

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta logistiky a krizového řízení
Ústav environmentální bezpečnosti
akademický rok: 2015/2016

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Aneta Šlahůnková**
Osobní číslo: **L13384**
Studijní program: **B3953 Bezpečnost společnosti**
Studijní obor: **Řízení environmentálních rizik**
Forma studia: **prezenční**

Téma práce: **Přístup a chování občanů k přírodě regionu Strážnické Dolňácko**

Zásady pro vypracování:

1. Analyzovat základní pojmy ve vztahu k přírodě.
2. Zhodnotit současný stav chování českého občana k přírodě.
3. Navrhnout další možnosti vedoucí ke zlepšení vztahu k české přírodě.

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

[1] SOKOLÍČKOVÁ, Z. Člověk v pokorném závazku vůči světu – Studie z ekologické etiky. Červený Kostelec. Pavel Mervart. 2013. 246 s. ISBN 9788074650420.

[2] ZÁHUMENSKÁ, V. Právo a environmentální problémy. Brno. Masarykova univerzita. 2014. 213 s. ISBN 978-80-210-7130-8.

[3] BINKA, B. Environmentální etika. Brno. Masarykova univerzita. 2008. 160 s. ISBN 978-80-210-4594-1.

Další odborná literatura dle doporučení vedoucího bakalářské práce.

Vedoucí bakalářské práce:

JUDr. Jaromír Maňásek

Ústav environmentální bezpečnosti

Datum zadání bakalářské práce:

5. února 2016

Termín odevzdání bakalářské práce:

9. května 2016

V Uherském Hradišti dne 22. února 2016

doc. RNDr. Jiří Dostál, CSc.
děkan

doc. Ing. Pavel Valášek, CSc.
ředitel

Prohlašuji, že

- beru na vědomí, že odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby;
- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí, že jeden výtisk bakalářské práce bude uložen v příruční knihovně Fakulty logistiky a krizového řízení Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně a jeden výtisk bude uložen u vedoucího práce;
- byla jsem seznámena s tím, že na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen připouští-li tak licenční smlouva uzavřená mezi mnou a Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně s tím, že vyrovnání případného přiměřeného příspěvku na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše) bude rovněž předmětem této licenční smlouvy;
- beru na vědomí, že pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tedy pouze k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- beru na vědomí, že pokud je výstupem bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považuji se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

- že jsem na bakalářské práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
- že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS STAG jsou totožné.

V Uherském Hradišti

9.5. 2016

Šlabunková
podpis studenta

ABSTRAKT

Tato bakalářská práce je zaměřena na přístup a chování občanů k přírodě regionu Strážnické Dolňácko. V úvodu jsou vymezeny základní pojmy týkající se této problematiky.

Na tuto platformu navazuje popis dopadu turismu na přírodu. Teoretická část se věnuje environmentálnímu chování a jeho dopadu na přírodu obecně. Praktická část se na základě zjištěných poznatků dotazníkovou metodou zabývá chováním občanů k přírodě přímo v lokalitě Strážnické Dolňácko. V závěru práce je zhodnocen význam tohoto chování a uvedeny návrhy na zlepšení.

Klíčová slova: Životní prostředí, občan, environmentálně šetrné chování, znečištění, motivace, odpad, kvalitativní výzkum, prevence, Strážnické Dolňácko

ABSTRACT

This thesis is focused on the attitude and behavior of citizens to the nature of the region Strážnické Dolňácko. In the introduction to the basic concepts regarding this issue.

On this platform, followed by a description of the impact of tourism on nature. The theoretical part deals with environmental behavior and its impact on nature in general. The practical part is based on the findings questionnaire method analyzes the behavior of citizens to the countryside right in Strážnické Dolňácko. The conclusion evaluates the importance of this behavior and suggestions for improvement.

Keywords: Environment, citizens, environmentally friendly behavior, pollution, motivation, waste, qualitative research, prevention, Strážnické Dolňácko

Poděkování:

Tímto bych chtěla poděkovat panu JUDr. Jaromíru Maňáskovi, vedoucímu mé bakalářské práce, za trpělivost, odborné vedení, věnovaný čas, cenné rady a připomínky při zpracování této práce.

Také bych chtěla poděkovat všem, kteří se mnou během bakalářského studia spolupracovali, a všem, kteří mi poskytli inspiraci a nové informace.

Velké poděkování patří mojí rodině a přátelům za podporu a trpělivost během mého studia.

Prohlášení:

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD.....	9
I TEORETICKÁ ČÁST	10
1 ÚVOD DO PROBLEMATIKY	11
1.1 VYSVĚTLENÍ DŮLEŽITÝCH POJMŮ	11
2 HISTORIE CHOVÁNÍ SE OBYVATEL K PŘÍRODĚ	15
2.1 ZMĚNY VE ZPŮSOBU ZAJIŠTĚNÍ VÝŽIVY	15
3 ENVIRONMENTÁLNÍ CHOVÁNÍ A ETIKA	18
4 DOPAD TURISMU NA PŘÍRODU.....	21
4.1 POZITIVNÍ DOPAD NA PŘÍRODNÍ PROSTŘEDÍ	21
4.2 NEGATIVNÍ DOPAD NA PŘÍRODNÍ PROSTŘEDÍ	21
5 OBCE REGIONU STRÁŽNICKÉ DOLŇÁCKO.....	23
5.1 VNOROVY	23
5.2 STRÁŽNICE	24
5.3 TVAROŽNÁ LHOTA	25
5.3.1 Oskeruše	26
5.4 RADĚJOV	27
5.4.1 Radějovská obora	28
5.4.1.1 Kauza Radějovská obora.....	29
5.5 PETROV	29
II PRAKTICKÁ ČÁST	31
6 CÍL A POUŽITÉ METODY	32
6.1 SBĚR DAT	32
6.2 ANALÝZA	32
6.3 PRŮBĚH VÝZKUMU	32
7 VÝZKUM.....	34
7.1 OTÁZKY VÝZKUMU.....	34
7.1.1 Environmentální chování	36
7.1.2 Odpady	38
7.1.3 Propagace	43
7.1.4 Výběr zboží	44
7.2 ZJIŠTĚNÍ MÍRY SOUHLASU RESPONDENTŮ S DANÝMI TVRZENÍMI.....	45
8 TURISMUS A JEHO DOPAD NA LOKALITU STRÁŽNICKÉ DOLŇÁCKO	51

8.1	VNOROVY	51
8.2	STRÁŽNICE	51
8.3	TVAROŽNÁ LHOTA	52
8.4	RADĚJOV	53
8.5	PETROV	53
9	REVITALIZACE ZELENĚ VE MĚSTĚ STRÁŽNICE	55
	ZÁVĚR	57
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	58
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	62
	SEZNAM OBRÁZKŮ	63
	SEZNAM TABULEK	64
	SEZNAM PŘÍLOH	65

ÚVOD

Člověk a příroda již od nepaměti patří k sobě a tvoří spolu vztah, kterým na sebe vzájemně působí a to buď negativně, či pozitivně. V dnešní době je vztah mezi člověkem jistě diskutovanější než v minulosti, a to zejména díky zvyšující se populaci na Zemi. Proto je důležité již od útlého dětství učit a přijímat ekologické návyky, které jsou prospěšné k přírodě.

Téma pro bakalářskou práci mi bylo poskytnuto fakultou, a však výběr regionu jsem si mohla vybrat sama. Ke Strážnickému Dolňácku mám blízký vztah, jelikož zde žiji a mám k této lokalitě srdeční pouto. Proto můj výběr byl jednoznačný.

Tato bakalářská práce si dává za cíl prozkoumat téma přístup a chování občanů k regionu Strážnické Dolňácko za pomoci kvalitativního výzkumu.

Jelikož smyslem mé bakalářské práce je podat kompletní a ucelené informace o již zmiňovaném tématu, je nutné, bych na začátku této práce uvedla základní vymezení pojmů. Tato práce je rozdělena do jednotlivých kapitol, které jsou věnovány určité složce lidskému chování a dopadu na životní prostředí. V poslední kapitole teoretické části jsou představeny obce lokality Strážnické Dolňácko. V teoretické části jsem čerpala z odborné literatury, článků a webových stránek obcí. V praktické části je uveden výzkum přístupu a chování se obyvatel ve mnou vybrané lokalitě. Pro svůj výzkum jsem zvolila kvalitativní výzkum, jelikož si myslím, že každý respondent má větší možnost vyjádřit se k tématu respondentům jsem kladla otázky týkající se povědomí o ekologickém chování, třídění odpadu, ekologické stopě a výběru zboží. V závěru práce najdete celkové shrnutí a navržené zlepšení.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 ÚVOD DO PROBLEMATIKY

Pro praktickou ochranu přírody nejen na území Strážnického Dolňácka, ale i na území celé České republiky je důležité ohleduplné chování občanů v přírodě tak, aby svou činností nadbytečně nepoškozovali nebo neničili její složky (rostliny, zvířata, krajinu, apod.).

Právně zajišťuje tuto ochranu zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny. Ten nám ukládá, jak postupovat při ochraně všech složek přírody. Zákon doplňuje vyhláška MŽP č. 395/1992 Sb., která určuje bližší ochranné podmínky a stanovuje chráněné druhy rostlin a živočichů [1].

Orgány ochrany přírody jsou obce, pověřené úřady, správy národních parků a chráněných krajinných oblastí, Česká inspekce životního prostředí a ministerstvo životního prostředí [1].

Obce se účastní na jednáních ve věcech ochrany přírody a krajiny ve svém územním obvodu, povolují kácení dřevin, jsou oprávněny k pozastavení, omezení nebo zákazu kácení dřevin, ukládají náhradní výsadbu a vedou přehled pozemků vhodných k náhradní výsadbě. Dále vedou přehled o veřejně přístupných účelových komunikacích, stezkách a pěšinách v obvodu své územní působnosti. Ve všech ostatních případech rozhodují o ochraně přírody a krajiny orgány ochrany přírody vyššího stupně [1].

1.1 Vysvětlení důležitých pojmů

Životní prostředí

Pro pojem životní prostředí existuje několik definic. Nejznámější z nich jsou:

- 1) V roce 1967 byla na konferenci UNESCO za životní prostředí označena: „Ta část světa, kterou organismus používá, pozměňuje a které se musí i přizpůsobovat, aby nezahynul“ [2].
- 2) Česká legislativa vymezuje životní prostředí jako: „Životní prostředí je vše, co vytváří přirozené podmínky existence organismů včetně člověka a je předpokladem jejich dalšího vývoje. Jeho složkami jsou zejména ovzduší, voda, horniny, půda, organismy, ekosystémy a energie“ [3].

- 3) Definice přijatá na konferenci v Tbilisi v roce 1979: „Životní prostředí je systém z přírodních, umělých a sociálních složek materiálního světa, jež jsou, anebo mohou být s uvažovaným organismem ve stále interakci“ [2].
- 4) Definice uvedená v normě ČSN EN ISO 14001: „Prostředí, ve kterém organizace provozuje svou činnost a zahrnující ovzduší, vodu, půdu, přírodní zdroje, rostliny a živočichy, lidi a jejich vzájemné vztahy“ [4].

Příroda

Příroda ve své základní podstatě představuje základní nevyhnutelnou podmínku pro vznik života a fungování společnosti [5].

Základní rozdělení přírody je na oblast živé a neživé přírody. Mezi složky živé přírody patří rostliny, živočichové a houby. Složky přírody neživé jsou voda, půda, vzduch a světlo.

Občan

V užším slova smyslu představuje pojem občan naši přináležitost k určité pospolitosti či společenství. Jako občané jsme členy určitých společenství jako je rodina, obec, kraj, stát, nebo společenství evropské, což znamená. Občanem může být člověk pouze v rámci určitého ústavního zřízení, které vymezuje práva a povinnosti spojená s občanstvím [6].

V širším slova smyslu pak být občanem znamená převzetí a skutečné naplňování odpovědnosti jednotlivce za celek, znamená to i morální závazek jedince vůči společnosti, v níž žije [6].

Občan, který dosáhl 18 let, má například právo

- volit a být volen do zastupitelstva obce za podmínek stanovených zvláštním zákonem,
- hlasovat v místním referendu za podmínek stanovených zvláštním zákonem,
- nahlížet do rozpočtu obce a do závěrečného účtu obce za uplynulý kalendářní rok, do usnesení a zápisů z jednání zastupitelstva obce, do usnesení rady obce, výborů zastupitelstva obce a komisí rady obce a pořizovat si z nich výpisy.

Ekologická stopa

Ekologická stopa je plocha tzv. ekologicky produktivní země (zahrnuje pevninu i vodní plochu), kterou člověk (respektive město, stát, lidstvo) ročně potřebuje k zajištění všech zdrojů a k likvidaci odpadů. Výpočet ekologické stopy vychází z jednoduchého principu: za vším, co člověk potřebuje k životu, je kus země (vodní plochy), která poskytuje zdroje nebo dokáže pohlcovat odpady [7].

Ekologickou stopu zavedli Kanadčané W. Rees a M. Wackernagel. Ekologická plocha se počítá stanoveným jednotným způsobem a považuje se za jeden z indikátorů udržitelného rozvoje [10].

Environmentální uvědomělost

Environmentální uvědomělost se snaží popsat vztah jedince, nebo celé společnosti k životnímu prostředí na základě znalostí o ochraně životního prostředí a zároveň pochopení důležitosti ekologického chování.

Environmentálně šetrné chování

Zjednodušeně řečeno environmentálně šetrné chování, nebo i ekologicky šetrné chování, znamená zájem o životní prostředí v každodenním provozu ať už s dopadem pozitivním nebo negativním.

Odpad

Odpad je každá movitá věc, které se osoba zbavuje nebo má úmysl nebo povinnost se jí zbavit a přísluší do některé ze skupin odpadů uvedených v příloze č. 1 k zákonu o odpadech. [8] Tuto přílohu najdete v bakalářské práci v příloze č. 1.

Osoba má povinnost zbavit se movité věci, jestliže ji nepoužívá k původnímu účelu a věc ohrožuje životní prostředí nebo byla vyřazena na základě zvláštního právního předpisu [27].

Další pojmy z hlediska odpadového hospodářství:

Nebezpečný odpad – odpad vykazující jednu nebo více nebezpečných vlastností uvedených v příloze přímo použitelného předpisu Evropské unie o nebezpečných vlastnostech odpadů [27].

Komunální odpad – veškerý odpad vykazující na území obce při činnosti fyzických osob a který je uveden jako komunální odpad v Katalogu odpadů, s výjimkou odpadů vznikajících u právnických osob oprávněných k podnikání [27].

Odpad podobný komunálnímu odpadu – veškerý odpad vznikající na území obce při činnosti právnických osob nebo fyzických osob oprávněných k podnikání a který je uveden jako komunální odpad v Katalogu odpadů [27].

Biologicky rozložitelné odpady – jsou takové odpady, které podléhají rozkladu za přístupu i nepřístupu kyslíku. Mohou to být rostlinné zbytky, listí, slupky z ovoce a zeleniny a jiné. Biologicky rozložitelný odpad, který je složkou komunálního odpadu se nazývá biologicky rozložitelný komunální odpad (BRKO). Ten pochází z domácností, zahrádek, údržby městské zeleně a podobně [28].

Chráněná území

Zákon o ochraně přírody a krajiny rozeznává šest níže uvedených kategorií zvláště chráněných území. Každé zvláště chráněné území má formou zákazu zákonem stanovené základní ochranné podmínky a jeho zřizovací předpis dále může uvádět bližší ochranné podmínky, s ohledem na charakter a podmínky v konkrétně daném území. Pro všechny kategorie zvláště chráněných území mohou být vyhlášena rovněž ochranná pásma, v nichž jsou omezeny některé činnosti, jako například stavební, a která v praxi chrání samotné zvláště chráněné území před škodlivými vnějšími vlivy [9].

Chráněná krajinná oblast

Za chráněné krajinné oblasti lze vyhlásit rozsáhlá území s harmonicky utvářenou krajinou, charakteristicky vyvinutým reliéfem, významným podílem přirozených ekosystémů a trvalých travních porostů. Jsou zde hojně zastoupeny dřeviny a mohou se zde vyskytovat i dochované památky historického osídlení. Rovněž v chráněných krajinných oblastech se vymezují jednotlivé zóny ochrany přírody, tradičně jsou čtyři a s ohledem na ochranné podmínky v těchto zónách je rovněž možné území hospodářsky využívat. V české republice je v současné době 25 chráněných krajinných oblastí [9].

2 HISTORIE CHOVÁNÍ SE OBYVATEL K PŘÍRODĚ

Asi za 1,5 miliardy let po vzniku Země se začaly objevovat první známky života. Člověk dnešního typu se objevil cca před 40 000 lety.

Na vztah člověka k životnímu prostředí měl zásadní vliv přechod od původní extenzivní formy využívání přírodních zdrojů sběrem a lovem k cílenému pěstování a chovu zvířat.

Člověk se živil nejprve sběrem plodin, částmi rostlin a snadno polapitelnými živočichy. Po vynálezu pastí se stal predátorem. I tak, v době staršího paleolitu, lidé živící se lovem, přírodu ovlivnili jen nepatrně [11].

Z důvodu zvyšujícímu počtu populace se zvyšuje i negativní dopad na životní prostředí.

2.1 Změny ve způsobu zajištění výživy

Souvislosti

- souvisí se změnami klimatu (střídání zalednění s meziledovými dobami),
- nárůst lidské populace,
- nutnost skladovat potravu,
- v teplém pásmu přetrvávají původní způsoby výživy někde i dodnes [11]

Postup

- nejdříve sběrači, lovci → přírůstek obyvatelstva → tento způsob získávání potravy nedostačuje
- přechod k usedlejšímu osídlení – zemědělství (nejdříve teplém pásmu – údolí velkých řek)
- později rozšíření zemědělského osídlení i do mírného pásma
- domestikace zvířat
- šlechtění zemědělských plodin (několikanásobný vzrůst výnosů – např. obilovin) [11]

Negativa přechodu k zemědělství

- změna životního prostředí (vypalování lesů, zasoňování půdy po zavlažování)

- rozšíření nemocí a epidemií kvůli nahromadění lidí, nastartování neudržitelného rozvoje (těžba, dodatečná energie, ...)
- postupné rozvrstvení populace podle majetku
- vznik patriarchální společnosti [11]

Společenstva sběračů a lovců patří k jediným dodnes existujícím společenstvím s trvale udržitelným životním stylem (ale jen tam, kde se udržela rovnováha mezi odlovem a přírůstkem).

Vlivy zemědělství

Na půdu a vodu:

- hnojení (→ eutrofizace povrchových vod, úbytek humusu)
- používání pesticidů (→ průnik do pitné vody, řek, vstup do potravního řetězce)
- používání těžké techniky (→ zhutňování)
- zavlažování (→ zasolování) [11]

Na biodiverzitu:

- likvidace přirozených porostů
- používání pesticidů a chemikálií
- na atmosféru zejména v živočišné výrobě: NO_x, NH₃, H₂S, CO₂, CH₄, ... [11]

Dalším možným přístupem k historickému hodnocení vývoje vztahu člověka a přírody jsou následující přístupy v rámci jednotlivých období:

- Pravěk – člověk (lovec a sběrač) se podřizuje prostředí, lidská populace je malá (cca 5 mil. obyvatel) a rozptýlená, zásahy do ekosystémů nejsou výrazné.
- Starověk – rozvoj lidské společnosti je spojen se zemědělstvím, budováním sídel a těžbou, dochází k rozsáhlému odlesnění (na území Čech a Moravy např. v Polabí a na jižní Moravě), působí vodní a větrná eroze.
- Středověk – dochází k rozsáhlému kácení lesů, spojeným s rozvojem zemědělství a zakládáním nových sídel, otevírání dolů a těžba související s rozvojem řemesel. V uvedeném období nedochází k celkovému poškození biosféry.

- Novověk – od poloviny 18. století se stupňuje těžba dřeva, uhlí, ropy, rud, rozšiřují se města, nové dopravní prostředky působí na poškozování ekosystémů, dochází k vyhubení některých organismů, snižují se jejich stavy a dochází až k ohrožení existence některých druhů nebo naopak k rozšiřování jiných druhů [5].

Člověk ve všech historických formacích je součástí jednotlivých společenských seskupení. V průběhu společenského vývoje se také mění vztah mezi člověkem a přírodou. Mění se totiž sociální, prostorová, časová a kulturní kritéria. V souvislosti s dopady činností člověka na životní prostředí a přírodu jsou významné i aktivity spojené s ochranou přírody [5].

3 ENVIRONMENTÁLNÍ CHOVÁNÍ A ETIKA

Výsadba stromků, zřizování biotopů, jízda motorkami, krmení holubu, odhazování odpadků. Jedná se o příklady lidského chování, které určitým způsobem ovlivňuje životní prostředí, ať už pozitivně či negativně.

Ne všichni lidé jsou i svým chováním šetrní k životnímu prostředí. Je člověk s vyšším ekologickým vědomím, který je motivovaný pro ochranu přírody a životního prostředí. Hledá způsoby, jak se k přírodě chovat ohleduplněji. Omezuje jízdu autem, třídí odpad, vyhýbá se přehršlí obalů. Uvědomuje si souvislost mezi svým chováním a environmentálními problémy. Naopak člověk s nízkým ekologickým vědomím je k ochraně přírody laxní a lhostejný. V horším případě se může vůči ochraně přírody ostře vymezovat, v každém případě neváhá s aktivitami, které ohrožují, poškozují a ničí životní prostředí [30].

Environmentální chování je proto v užším smyslu slova to chování, které významně působí na životní prostředí [30].

Environmentální chování jedince může být nezáměrné, to znamená, že si neuvědomuje dopad svého chování na životní prostředí. V případě, kdy si tyto dopady uvědomuje, hovoříme o záměrném environmentálním chování nebo přímo environmentálním chování [30].

Oblast environmentálního chování

Environmentálními problémy se v dnešní době rozumí široká škála jevů, které jsou v environmentální oblasti považovány za nepříznivé. Je možné je rozlišit na čtyři oblasti: problémy environmentální estetiky. Tato oblast zahrnuje odhazování odpadků, hlukové a světelné znečištění měst, zásahy do krajinného rázu. Problém ve vztahu ke zdraví představuje znečištění ovzduší, toxické látky v prostředí, nebo radiace. Do environmentálních problémů přírodních zdrojů patří nadměrné čerpání neobnovitelných i obnovitelných zdrojů. Mezi neobnovitelné suroviny patří uhlí a ropa a do obnovitelných voda a půda. A do poslední oblasti jevů nepříznivých pro environmentální prostředí se řadí problémy environmentální ochrany a jeho důstojnosti jako jsou velkochovy zemědělského průmyslu, testování kosmetiky na zvířatech a další [30].

Environmentální (ekologická) etika je oblast etiky, která se zabývá vztahem jedince k jeho prostředí.

Ačkoliv je environmentální etika poměrně mladá filozofická disciplína, není možné stanovit přesný okamžik jejího vzniku. Někteří autoři, jako Eugene P. Odum, Ron Eyer- man, nebo Hana Librová, datují vznik environmentální etiky do 30. let minulého století [29].

Tato etika zkoumá vztahy člověka k živé přírodě a životnímu prostředí, jeho odpověd- nost a práva dalších živých organismů.

Proč je ekologická etika důležitá? Podle Erazima Koháka ze tří důvodů – vzrůstu na- šeho počtu, spotřeby a moci [32].

Život je konfliktní záležitost, zájmy jedněch bytostí stojí proti zájmům bytostí ji- ných. Pro zvažování etických dilemat je třeba si ujasnit výchozí bod, zdroj hodnot, ke kte- rému se budu vztahovat. V současné ekologické etice je možné rozlišit čtyři základní po- stoje: [32]

- Antropocentrický postoj
- Teocentrický postoj
- Biocentrický postoj
- Ekocentrický postoj

Antropocentrický postoj charakterizuje snaha ponechat člověka jako centrum po- znávání hodnot, ovšem nikoliv jako jedinou hodnotu. Realistický antropocentrismus uzná- vá, že jediným, kdo může poznávat hodnoty je člověk, ovšem jeho poznávání jej vede k postoji, který ochranu ne-lidských bytostí považuje za jednu z nejvyšších hodnot.

Teocentrický postoj chápe jako zdroj všech hodnot Boha. Je sdílen křesťany, judais- ty, muslimy. Může vést k jistému fatalismu a ignorace environmentálních otázek, ale také ke konceptu správcovství, postoje odpovědnosti za svět vůči jeho stvořiteli [32].

Biocentrický postoj zvažuje odpovědnost člověka ke všem živým organismům. Pří- roda má na člověku nezávislou hodnotu a člověk je neprivilegovanou součástí přírody.

Ekocentrický postoj zvažuje odpovědnost člověka k celé biosféře a všem ekosystémům. Podle ekocentrismu na člověku objektivně nezávislou hodnotu má celá příroda. Zachování života má větší cenu, než zachování jedince.

To jaký máme vztah, postoj a jak se chováme k přírodě, máme v sobě zakotveno již od útlého věku. Pokud chceme mít na přírodu ve svém okolí ještě větší vliv, než pouze přispívat aktivitami, jako je třídění odpadu a podobně, můžeme se na ni podílet i dalšími aktivitami, na které máme právo.

Význam veřejnosti při ochraně životního prostředí.

Pod pojmem veřejnost se může skrývat široká laická veřejnost, vlastníci, kteří jsou dotčeni na svých právech výstavbou, odborná veřejnost (nevládní organizace, pedagogové,...).

Je zřejmé, že účast veřejnosti na rozhodování ve veřejné správě by měla být základním stavebním kamenem práva na životní prostředí. Každý občan by měl mít možnost podílet se na utváření svého životního prostoru, rozhodovat o revitalizaci zeleně v parku, či výstavbě infrastruktury v obci. Je samozřejmé, že i právo účastnit se rozhodování v demokratické společnosti má své limity. Především je limitováno jinými právy občanů nebo nejrůznějšími veřejnými zájmy [31].

Veřejnost se může na ochraně přírody a životního prostředí podílet mnoha různými způsoby. Může se jednat o právo shromažďovací, petiční, právo na informace, právo hlasovat v referendu. Mnohá z těchto práv patří mezi základní lidská práva [31].

4 DOPAD TURISMU NA PŘÍRODU

Cestovní ruch bývá označován jako „bílý průmysl“, tedy průmysl, který minimálně ztěžuje přírodní zdroje [12].

V zahraniční literatuře se souhrn dopadů, ve významné míře způsobené cestovním ruchem v přírodních složkách životního prostředí, označuje jako „turistické znečištění“.

Rekreační využívání krajiny sebou zcela logicky přináší i zpětné ovlivnění krajiny rekreací a činnostmi s ní spojenými. Ty se mohou projevat jak na jednotlivých prvcích krajinné struktury, tak i na sociologii místních obyvatel. Tyto vlivy můžeme rovněž členit na pozitivní a negativní [26].

4.1 Pozitivní dopad na přírodní prostředí

Pozitivní aspekty vlivu rekreace na prostředí nejsou tak časté a intenzivní a na první pohled patrné jako vlivy negativní. Přesto je nelze opominout [26].

- Zvýšení povědomí veřejnosti o přírodních hodnotách, bohatství a o jejich ochraně
- Příliv financí, které mohou být použity pro ochranu, zachování a rekonstrukce

4.2 Negativní dopad na přírodní prostředí

- Motorismus – narušování půdního povrchu jízdou na terénních vozidlech
- Nedovolená stavba za účelem rekreace
- Šíření nepůvodních druhů například nepůvodních rostlin za cílem vystavění plotů kvůli dostatku soukromí
- Zvýšení emisí
- Vandalismus – záměrné poškozování přírodních hodnot

V následující tabulce jsou uvedeny příklady typů turistické aktivity a příslušného dopadu na životní prostředí.

Tabulka 1: Environmentální dopady turismu [30]

Projev cestovního ruchu	Dopad na životní prostředí
Ukládání odpadů a vypouštění odpadních vod do moře, jezer a řek.	Kontaminace a zdravotní rizika pro místní obyvatele a turisty; ztráta estetické hodnoty.
Nárůst dopravy do turistických destinací – automobilové, autobusové, železniční, letecké atd.	Hluk a znečištění vzduchu, zejména během vrcholu turistické sezóny. Vede ke ztrátě rekreační hodnoty, negativnímu dopadu na biotu, rostoucí spotřebě neobnovitelných zdrojů, produkci skleníkových plynů a narušování ozónové vrstvy (vliv letecké dopravy).
Kácení lesů kvůli budování turistických resortů, nárůst spotřeby palivového dříví.	Strukturální změny rostlinných společenstev.
Nedovolené zakládání ohně v parcích a lesích.	Lesní požáry, pokles diverzity rostlinných druhů.
Stavba silnic a cest v přírodních oblastech.	Narušení či zničení stanovišť sloužících k rozmnožování a ke krmení, změny migrace.

Jak vyplývá z tabulky, je cestovní ruch v celosvětovém měřítku jedním z významných globálních činitelů [30].

5 OBCE REGIONU STRÁŽNICKÉ DOLŇÁCKO

Cílem této kapitoly je vytvořit základní znalosti o obcích Strážnického Dolňácka. Popíšeme historii, významné památky a kulturní události.

5.1 Vnorovy

Z hlediska územně správního členění České republiky nyní patří obec Vnorovy do Jihomoravského kraje.

Obec se rozkládá při okresní silnici I/55 mezi městy Veselí nad Moravou a Strážnicí, leží na levém břehu řeky Moravy, jehož se dotýká na severním okraji. Nadmořská výška území je od 167 m. n. m. Obec leží v převážně zemědělsky obdělávané krajině s malým podílem lesních porostů. Západní část katastru je protkána hustou sítí vodních toků (Morava, meandry Staré Moravy, Baťův plavební kanál, zavlažovací kanály). Na jihu protéká katastrem řeka Velička. Z hlediska klimatických poměrů patří obec do jedné z nejteplejších v České republice, je velmi vhodná pro letní rekreaci u vody a rybaření. Teplé podnebí dovoluje pěstování broskví, meruněk, vinné révy, kukuřice. V minulosti se zde pěstovala paprika a tabák [33].

Nachází se zde různé pamětihodnosti. Nejvýznamnější je kostel sv. Alžběty Durynské, který byl postaven v roce 1909. Dále zde najdeme Sousoší Nejsvětější Trojice, kaple Panny Marie a jiné.

V současnosti v obci žije 3045 obyvatel

Obec je známá malováním velikonočních kraslic, je zde více než 200 malířek, pletením velikonočních pomlázek a výrobou figurek z kukuřičného „šustí“. V obci jsou udržovány původní slovácké zvyky a jsou pořádány folklórní slavnosti.

Co se týče turistiky a sportu, tak je zde každoročně otvírán na plavební sezónu od května do října Baťův plavební kanál. Podél kanálu vede cyklostezka. Sportovat se zde může na fotbalovém stadionu, tenisových a volejbalových kurtech a na dětských hřištích. Koupat se zde v letní sezóně můžete na místním koupališti. Je známé pro svou nejčistší vodu v okolí. Dále se zde může rybařit na řece Moravě, Baťově kanále a na slepých ramelech Moravy. Je zde přibližně 100 ha vodních ploch [33].

Nejvýznamnější formou ve Vnorovech je Agro a.s. Ta se zabývá pěstováním vinné révy, broskví, kukuřice a obilí, ale také chovem dobytka.

Obrázek 1: Znak obce Vnorovy [34]

5.2 Strážnice

Město Strážnice se nachází v Jihomoravském kraji, oblast Slovácko, a přináleží okresu Hodonín. Žije zde přibližně 5 700 obyvatel. Město je obklopenou přírodní scénérií, která je tvořena chráněnou krajinnou oblastí Bílé Karpaty, rekreačními oblastmi Lučina a Mlýnky, rozlehlými loukami s lužním lesem, v němž teče řeka Morava.

Přestože první písemná zmínka o Strážnici pochází až z počátku 14. století, množství archeologického materiálu vypovídá o daleko dřívějším osídlení tohoto území. Počátky samotného města jsou spojovány s upevňováním hranic českého státu v době vlády Přemysla Otakara II. v 2. polovině 13. století, kdy došlo k trvalému připojení Strážnicka k Moravě [13].

V současné době se rozvoj města vzhledem k zániku všech továren zaměřuje na cestovní ruch. Je udržována památková zóna, byla téměř dokončena oprava zámku, provádí se revitalizace zeleně, chodníků a rozrůstá se zástavba formou rodinných domů. K důležitým cílům patří budování cyklotras a důstojného přístaviště na Baťově kanále. Budují se

zde naučné stezky. Také poutní Cyrilometodějská stezka bude začleněna do systému evropských poutních stezek [13]. Dominantním prvkem města jsou strážnické brány, které vznikly v polovině 16. Století. Dnes se dochovaly jen boční bašty podle směrů, které měly město strážit, se jim říká brána Veselská a brána Skalická. Mezi další pamětihodnosti patří městská Bílá věž, strážnický zámek, kostel, židovská synagoga se hřbitovem a další [14].

Jeden z nejvýznamnějších víkendů ve městě Strážnice náleží na ten poslední červnový, kdy se zde koná mezinárodní folklorní festival.

Obrázek 2: Znak města Strážnice [35]

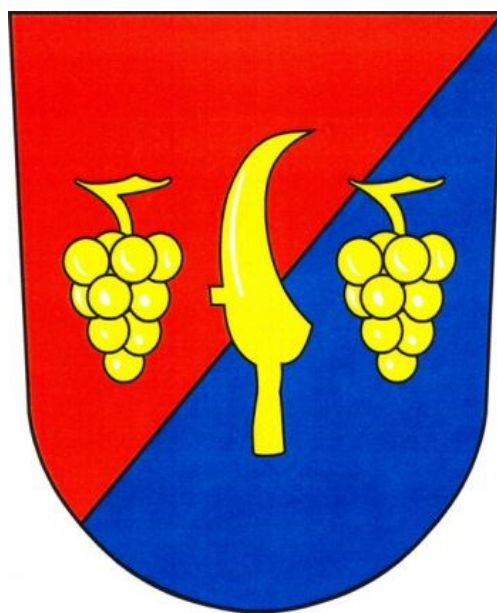
5.3 Tvarožná Lhota

Tvarožná Lhota je větší podhorská obec s 860 obyvateli a najdeme ji pod vrcholky Bílých Karpat, [15] jihovýchodním směrem od města Strážnice a v těsné blízkosti hranic se Slovenskem. První písemné zmínky pochází již z roku 1486. Obec se rozkládá v údolí tvořeném potokem Růsovec a trávnickovým potokem a na severním úpatí vrcholku Travičná. Na tomto vrcholku byla postavena v roce 2002 postavena rozhledna, poskytující nádherný výhled do okolí [15]. Najdeme zde vodní nádrž Lučinu, která byla vybudována na toku Radějovky a je využívána jako přírodní koupaliště [15]. Malebná krajina, v níž je obec položena, doslova vyzývá k turistickým procházkám po četných turistických stezkách, zároveň zve k cykloturistice, sběru hub i léčivých rostlin [16].

Co se týká občanské vybavenosti, tak v obci je vodovod, kanalizace, plynofikace. Místní komunikace jsou ve velké míře opraveny. Svoz odpadů provádí externí firma, třídí se plast, papír, sklo a elektroodpad [15].

V péči o okolní krajinu je udělán kus práce. Obnovena byla spousta zapomenutých cest, jsou osázeny tradičními stromy. Vznikla zde stezka od kapličky po rozhlednu a u cest jsou odpočinkové altány. Na přítoku nádrže lučina byl vybudován mokřad a nádrž prošla rekonstrukcí. V rekreační oblasti bylo vybudováno infocentrum [15].

Každý rok se zde koná vyhlášený mezinárodní folklorní festival.

Obrázek 3: Znak obce Tvarožná Lhota [36]

5.3.1 Oskeruše

Tvarožná Lhota se může pyšnit bohatstvím oskeruší. Jedná se o jedinečný, tradiční strom této oblasti, která nese odborný název Jeřáb oskeruše a jeho lahodné plody a léčivé účinky znali již staří Římané. Na Slovácku stromu říkají „oskoruša“ anebo mazlivěji „oškoruša“ [18].

Oskeruše je snad největší a nejplodnější ovocná dřevina v celé Evropě a v posledních letech se opět vrací do vinohradů a k polním cestám [17].

Snad by tento strom vyhynul, kdyby skupinka lidí nezačala bojovat o jeho záchranu. Opadavý listnatý strom dosahuje výšky 15 až 30 metrů a i tři sta let starý strom plodí přes tunu ovoce. Podle odhadů na území Slovácka a celé Moravy však neroste více než tisícov-

ka vzrostlých oskeruší. V podhůří Bílých Karpat má tento strom od pradávna široké využití, a ne náhodou se stal oficiálním stromem Slovácka [17]. Plody se zpracovávají na ovocný čaj, marmelády, mošty, vyrábí se z nich pálenka oskerušovice a nebo může posloužit i jako léčivá tinktura z pupenů na křečové žíly [18].

Díky významnosti tohoto stromu bylo ve Tvarožné Lhotě zřízeno muzeum oskeruší, které spravuje občanské sdružení INEX – SDA Bílé Karpaty. K muzeu patří i významná oskerušová stezka. Na stezce se nachází mohutné chráněné stromy a i největší Adamcova oskoruša, jejíž stáří se odhaduje na cca 500 let [18].

5.4 Radějov

Obec Radějov leží v nadmořské výšce 235 metrů. V obci nyní žije 851 obyvatel. Obec celkového katastru je 2 411 ha, z toho 68% tvoří lesy. Obec leží na okraji lesního horského pásma Bílých Karpat v údolí tvořeném řekou Radějovkou. Je vstupní branou do biosférické rezervace UNESCO, známé pro své bohatství květeny a zajímavou faunu [19]. První písemná zmínka pochází z roku 1412. Radějov býval významnou vinařskou obcí a vinice zde byly založeny již v 15. století [20].

Na katastru obce je také známá dančí obora. V oboře se nachází přírodní rezervace Kútky, která je jihovýchodně od obce Radějov. Tvoří ji druhově bohaté louky s četnými soliterními stromy, remízky, potokem Mandát a menší rybníky s močály [19].

Převážná část obce je podél potoka, jen okrajová část je v kopcovitém terénu úpatí Bílých Karpat. Tady začíná rozsáhlá chatová oblast [19].

Dominantou obce je novorománský kostel sv. Cyrila a Metoděje, v kvalitní architektuře postavený počátkem 20. století. V Radějově najdeme několik malebných domků lidové architektury z přelomu 20. a 19. století. V obci je spousta penzionů, stravovacích zařízení, fotbalové a volejbalové hřiště. Spojení zde zajišťuje autobusová doprava [19].

Radějov je známý jako klidná rekreační oblast s krásnou přírodou.

Obrázek 4: Znak obce Radějov [37]

5.4.1 Radějovská obora

Obora je speciální druh honitby, jejíž primárním účelem je intenzivní chov zvěře [22].

Obora Radějov byla zřízena za účelem intenzivního chovu nepůvodní daňčí zvěře. Výměra obory činí 1565 hektarů, z toho 1372 ha lesů a 193 ha luk.

Necelých 1000 hektarů lesů patří státnímu podniku Lesy České republiky. Zbytek jsou lesy Radějova a sousední Strážnice [21].

Rozlehlé lesy obory jsou domovem řady lesních živočichů. Kromě vysoké zvěře zde žijí zástupci větších savců, jako je prase divoké, liška obecná, kuna lesní, nebo drobní lesní hlodavci. Dále se zde vyskytuje vzácný roháč obecný. Z ptáků to je například káně lesní, jestřáb lesní a vzácně čáp černý [21].

Obora je veřejně přístupná avšak do obory platí oficiální zákaz vstupu a to díky kladená mláďat a lovu (1. - 30. 6.) a (1. 9. - 15. 11.).

Cílové stavy zvěře:

- Daňčí: 200 kusů
- Srnčí: 110 kusů
- Černá: 20 kusů

- Jelení: 22 kusů [23]

Chov zvěře bohužel negativně ovlivňuje díky okusům přirozené zmlazení lesních porostů a tak tedy ovlivňuje i luční společenstva.

Les tvoří ze dvou třetin listnaté dřeviny (dub zimní, buk lesní, javor klen,...) a jednu třetinu jehličnany (smrk ztepilý, borovice lesní a černá, modřín opadavý,...) [21].

1989 - vznik obory, spravuje ji státní podnik Lesy České republiky

2003 - Oboru si pronajala firma Hamé

2010 - Do soukromého vlastnictví získal oboru Leoš Novotný (bývalý majitel Hamé), jedna čtvrtina patří do dnes obcím Radějov a Strážnice

5.4.1.1 Kauza Radějovská obora

V roce 2009 byla obora v katastrofálním stavu. Její stav napovídal, že v ní žije podstatně více zvěře, než bylo povoleno a než Leoš Novotný (majitel obory) opakovaně prohlašoval. Trpěly okousané stromy, zejména mladé buky, a to znamená, že se les nedokázal samovolně obnovovat. Díky přemíře daňčího trusu také utrpěly květnaté louky. Správa CHKO nakonec v oboře uspořádala s pomocí desítek lidí sčítání zvěře a ukázalo se, že povolené stavy zvěře Leoš Novotný překračuje téměř třikrát [24].

To, co následovalo, se dá popsat jako brutální masakr! Během několika dnů muselo být v oboře vystříleno osm set daňků a vzhledem k ročnímu období i březích samic [24].

Jak je možné, že se zvěř v oboře takto přemnožila? Bývalý odborník na myslivost v oboře Radějov Josef Hrbáček dokládá, že byl nucen vést dvojí záznamy o lovu – zvlášť pro Hamé a zvlášť pro lesní správu: „ Pro státní správu se vykazovalo, že zvěř byla ulovena, ale ve skutečnosti to tak nebylo“ [24].

5.5 Petrov

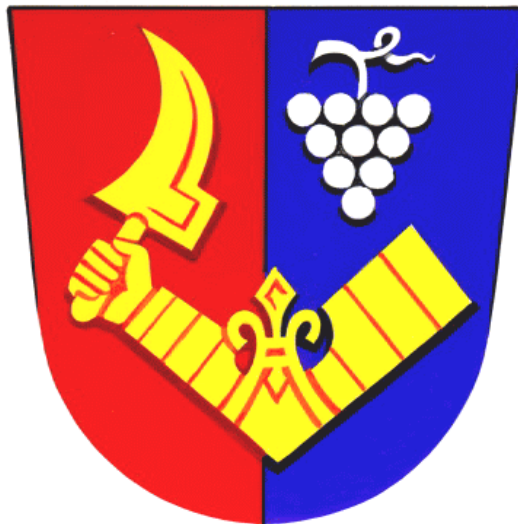
Obec Petrov najdeme asi 4 km jihovýchodně od města Strážnice. V obci žije trvale 1333obyvatel. Leží v nadmořské výšce 180 m na štěrkové terase údolní řeky nivy řeky Moravy, do jihovýchodní části katastru zasahuje úpatí masívu Bílých Karpat. Obcí prochází silnice 1. třídy, železniční stanice a také je zde zavedená pravidelná linka autobusového spojení. Do Petrova lze také přijet po vodě, protože obcí prochází Baťův kanál. Snahou

obecního úřadu je znovu rozvinout tradici lázeňství, která využíváním sirmatých vod sahá až do roku 1580 [25].

Co se týče občanské vybavenosti, tak v obci najdeme počtu, mateřskou a základní školu, řadu obchodů a restaurací. Každá domácnost má možnost připojení k rozvodu zemního plynu a napojení na vodovodní řád [25].

Dominantou obce je nový kostel sv. Václava, který byl vysvěcen v roce 2000.

Petrov je znám ojedinělým souborem původních vinných sklepů Plže. Ty byly v roce 1983 vyhlášeny za památkovou rezervaci lidové architektury [25].

Obrázek 5: Znak obce Petrov [38]

II. PRAKTICKÁ ČÁST

6 CÍL A POUŽITÉ METODY

Hlavním cílem této je zjištění, jaký vztah k přírodě mají občané obcí Vnorovy, Strážnice, Tvarožná Lhota, Radějov a Petrov a jak se k ní chovají, tedy oblasti Strážnického Dolňácka. Na závěr budu navrhnout řešení na zlepšení přírody a krajiny v oblasti Strážnického Dolňácka s přihlédnutím na požadavky místních občanů.

6.1 Sběr dat

Za účelem zjištění přístupu a chování se obyvatel k regionu Slovácké Dolňácko jsem se rozhodla provést výzkum metodou dotazníků. Dále sběr dat probíhal získáváním informací na obecních úřadech a pozorováním. Dotazování bylo písemné a elektronické.

Dotazník k provedení výzkumu tvořily dvě části. První část obsahovala 7 otevřených otázek, které se týkaly povědomí občanů o tom, jak správně třídit odpad, co považují za environmentálně ohleduplné chování a zda se zajímají o ekologickou stopu svého chování se k přírodě. Druhá část dotazníku byla vytvořena tak, že respondenti odpovídali určením míry souhlasu či nesouhlasu na konkrétní tvrzení.

V teoretické části bakalářské práce jsem převážně čerpala a vycházela z odborné literatury a článků, které se týkají daného tématu.

6.2 Analýza

Dotazník byl anonymní, tudíž respondenti budou rozděleni do kategorií podle pohlaví, věku a místa bydliště.

Do výzkumu bylo zahrnuto 20 dotazovaných z každé obce, 54 žen a 46 mužů. Jelikož se do dotazování zapojilo hodně občanů, výsledky výzkumu bude také možné posoudit a porovnat na základě jejich formalizace v tabulkách a grafech.

6.3 Průběh výzkumu

Výzkum jsem zahájila v říjnu roku 2015 a to v době, kdy jsem absolvovala praxi na obecním úřadě ve Vnorovech, kde jsem získávala informace zejména z oblasti odpadového hospodářství. Co se týče dotazování občanů, to jsem začala v prosinci 2015.

Obsah dotazníku jsem konzultovala s místostarostou obce Vnorovy. Dotazník byl v původní verzi složitější a také obsahoval více otázek. Po konzultaci došlo k jeho zestručnění a obnově několika otázek.

Dotazník jsem rozmístila na obecních úřadech a knihovnách. Dále jsem navštívila studenty strážnického gymnázia, které jsem poprosila o vyplnění dotazníku. Jednalo se o studenty třetího a čtvrtého ročníku. Další metodou, kterou jsem použila pro získávání odpovědí, bylo založení elektronického dotazníku, který jsem šířila zejména na sociální síti.

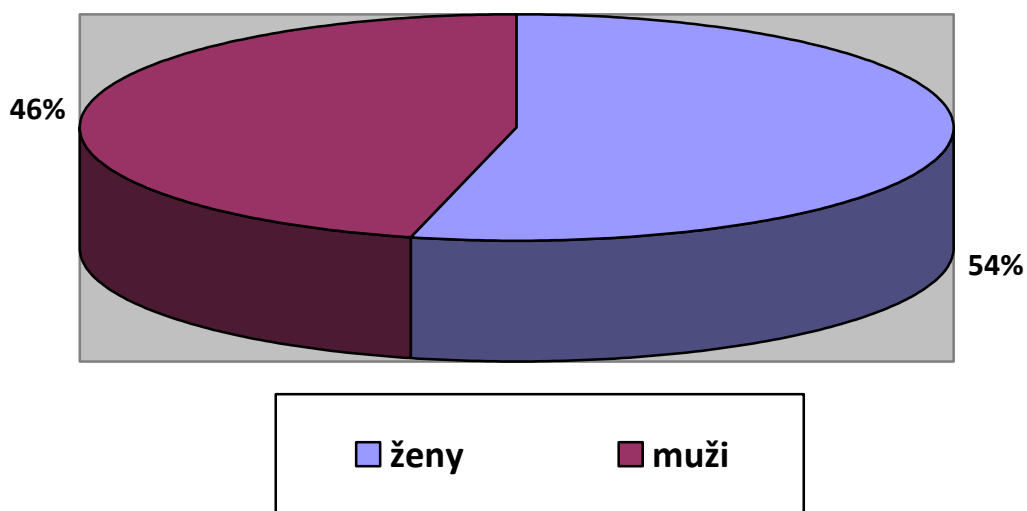
Mezi zápory této metody patří časová náročnost, doba přípravy a zpracování.

7 VÝZKUM

7.1 Otázky výzkumu

Dotazníkové otázky měly za úkol zjistit, jak občané Strážnického Dolňácka přistupují k přírodě této oblasti, a to buď negativně, či pozitivně. Nejprve jsem stanovila témata, kterých se bude dotazování týkat a poté k nim vytvořila otázky. Originál otázek najdete v příloze č. 2.

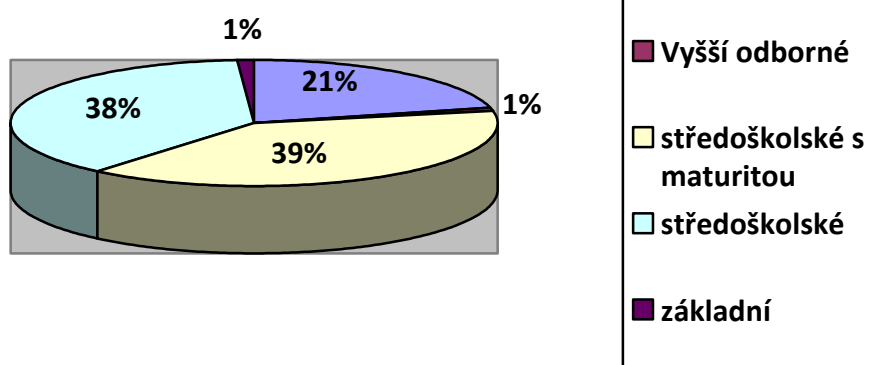
Jelikož je dotazník anonymní, tak se o respondentovy dozvídáme pouze jakého je pohlaví, věk a dosažené vzdělání (včetně probíhajícího).

Obrázek 6: Procentuální podíl mužů a žen

Tabulka 2: Počet respondentů v dané věkové kategorii

Věk	Počet respondentů	Věk	Počet respondentů
17	23	41	7
18	9	42	3
19	3	44	1
22	8	48	2
23	12	52	4
28	1	53	8
31	2	67	4
35	1	70	2
36	2	72	2
37	4	73	2

Obrázek 7: Procentuální podíly vzdělání respondentů

7.1.1 Environmentální chování

Co si občané představují pod pojmem environmentální chování? Jaké chování je prospěšné k přírodě? Chovají se sami ekologicky, a pokud ano, čím přispívají k zelenému chování, nebo naopak, proč se chovají k přírodě neekologicky?

Otázka 1: Jaké chování je podle Vás prospěšné k životnímu prostředí?

Příklady odpovědí respondentů:

- Používání ekologicky odbouratelných prostředků na praní a úklid, neodhazovat odpadky, třídit odpad.
- Šíření osvěty mezi mladými na místech, kde se scházejí (hřiště, haly, škola), nezakládat černé skládky, snažit se i doma recyklovat, využívání ovcí jako „ekologických sekaček“.
- Ohleduplné, skloubení života lidí, zvířat a krajiny.
- Neplýtvat vodou, nepoužívat igelitové tašky, vypínat spotřebiče které se zrovna nepoužívají.
- Ukládat odpad kam patří, ne po okolí, kde se komu hodí.

Většina respondentů odpovídala rozvinutou odpovědí a to tak, že vypsali příklady toho, co považují za správné environmentální chování. Téměř ve všem se dotazovaní shodovali.

100% respondentů, tedy všichni dotazovaní řadí k prospěšnému chování třídění odpadu. Dále to pak bylo: používání ekologicky odbouratelných prostředků na praní a úklid, menší využívání elektřiny a plynu, neodhazovat odpadky v krajině, nepoužívat hnojiva, šetřit vodu, recyklace, omezování jízdy autem.

Otázka 2 : Čím přispíváte nebo naopak nepřipíváte k ochraně životního prostředí?

Příklady odpovědí respondentů:

- Třídím odpad
- Třídíme odpad a máme elektrické vytápění domu

- Při pěstování ovoce a zeleniny nepoužívám pesticidy a umělá hnojiva. Snažím se šířit myšlenku ohleduplného chování vůči přírodě „dál“. Nepřispívám tím, že se neobejdu bez auta a dalších moderních vymožeností.
- Přispívám: třídění odpadů (papír, plast, tetrapak, sklo, nebezpečný odpad, biologický odpad, textil, hliník, nepoužívám pesticidy a herbicidy, topím dřevem plynem a dřevem, věc používám, dokud se dá a nevyhazuji ji hned do koše. Nepřispívám: nevím, ale rezervy má každý a něco by se našlo.
- Přispívám: třídím dopad, používám látkové pleny, nevytlívám oleje do WC , nebo podobně. Nepřispívám: plýtvání jídlem, používání herbicidů (neochota neustále okopávat okrasný záhon).

Téměř všichni dotázaní se snaží třídít odpad. Minimálně plasty.

Každý respondent se přiznal, že se najde i něco, čím „zelenému chování“ nepřispívá. Jedná se například o plýtvání jídlem a elektřinou, používání herbicidů na plevel, častá jízda autem či veřejnou dopravou.

Návrhy na zlepšení:

Životní styl a chování občanů velmi zatěžuje přírodu a její složky. Po pozorování a získávání odpovědí jsem se zamyslela nad problematikou v lokalitě Strážnické Dolňácko a navrhnout další možnosti ke zlepšení vztahu člověka s přírodou.

1) Podpora alternativní druhy dopravy.

V regionu Strážnické Dolňácko by bylo vhodné zavedení půjčovny kol. Jedna půjčovna kol se nachází v autokempu Strážnice. Kapacita kole je však pouze 14 kusů. Zvláště v letních měsících není tato kapacita dostačující. Jelikož je v oblasti mnoho kvalitních cyklostezek, myslím, že tento způsob cestování by se osvědčil.

2) Zvyšování environmentální uvědomělosti od útlého věku

Potřeba zvyšovat environmentální uvědomělost již u dětí předškolního věku. Podpora výchovné vzdělávací aktivity, která umožní dětem přímý kontakt s přírodou. Zavedení lesních školek. Ve mnou vybrané oblasti se nachází pouze jedna a to v obci Radějov. V základních školách pořádat různé přednášky o tématech týkající se životního prostředí.

7.1.2 Odpady

Vědí občané, jak se správně třídí odpad? Třídí odpad? Ví, jakou částkou je zpoplatněn odvoz komunálního odpadu v obci?

Otázka 1: Víte, jak se ve Vaší obci třídí odpad?

Příklady odpovědí respondentů:

- Jsou zde kontejnery na plasty, sklo, papír, staré oblečení a ve škole na vybité baterie. Jednou za měsíc se sváží pytle s tříděným odpadem.
- Máme popelnici na biologický odpad, plast a papír.
- Jsou tady kontejnery. Bio, sklo, textil, elektro, papír a plasty. Vyváží se jednou za měsíc.
- Ano, velmi dobře. Kontejnery jsou na 5 dostupných místech, popelnice se vyváží jednou za čtrnáct dní, sběrna suti je v areálu bývalého JZD, kalifornské žížaly pro listí a větve za OÚ.
- Papír, sklo, plasty, bioodpad, komunál /modrý, bílý nebo zelený, žlutá, plastové popelnice od OÚ), sběrný dvůr v Lideřovicích, drobný elektroodpad (prodejna COOP), oblečení – kontejner diakonie Broumov u COOPu, dříve probíhali akce, kdy sportovci sbíraly železný odpad po vesnici.

Všichni respondenti uvedli, že v obcích mají dostatek kontejnerů na třídění plastů, papírů a skla. Naopak by uvítali vyšší počet odpadkových košů v obcích. Zejména v obci Radějov je jich dle dotazovaných nedostatek.

Tabulka 3: Počet odpadkových košů a kontejnerů v jednotlivých obcích

	Vnorovy	Strážnice	Tvarožná Lhota	Radějov	Petrov
Odpadkový koš	22	56	36	14	18
Kontejner na plast	32	42	19	18	22
Kontejner na sklo	20	32	10	10	15
Kontejner na papír	12	32	15	10	20

Otázka 2: Víte, jakou částkou je ve vaší obci zpoplatněn odvoz komunálního odpadu?

Příklady odpovědí respondentů:

- Myslím, že 800 Kč, ale jistý si nejsem.
- Nevím,
- 500 Kč za osobu (od 0 do xxx let)
- 350 Kč za osobu
- Loni 500 Kč, letos se ještě neplatilo

Ze všech dotazovaných na tuto otázku s jistotou odpovědělo pouze 42 respondentů. 31 odpovídajících se přiznalo, že netuší a zbytek, tedy 27 si nějakou částku domyslelo, ale odpověď byla kromě dvou případů chybná.

Tabulka 4: Poplatky za odvoz komunálního odpadu v obcích

Vnorovy	Strážnice	Tvarožná Lhota	Radějov	Petrov
480 Kč osoba/rok	480 Kč osoba/rok	300 Kč osoba/rok 500 Kč chata/rok	350 Kč osoba/rok 500 Kč chata/rok	390 Kč osoba/rok

Většina obyvatel si uvědomuje, že třídění odpadu šetří životní prostředí, ale také místo na skládkách. Všechny obce se účastní soutěže obcí, kterou pořádá obalová společnost EKO-KOM, a.s. společně s Jihomoravským krajem. Soutěže se automaticky účastní všechny obce Jihomoravského kraje, a obce jsou rozděleny do čtyř kategorií podle počtu obyvatel. Mnou vybrané obce spadají do kategorií 501 – 2000 obyvatel (Tvarožná Lhota, Radějov a Petrov) a 2001 – 10 000 obyvatel (Strážnice a Vnorovy).

V kategorii 501 – 2000 obyvatel se nejlépe umístila obec Tvarožná Lhota. Získala 31. místo. Na 89. místě se umístil Petrov a Radějov byl na místě 98.

Ve vyšší kategorii se Vnorovy umístili na místě dvacátém a pouze o dvě příčky pod nimi, tedy na 22. místě se umístila Strážnice.

Ve všech obcích regionu Strážnické Dolňácko zajišťuje svoz komunálního odpadu společnost EKOR.

Vnorovy

Od listopadu roku 2012 je v obci provozováno sběrné středisko odpadů v bývalém areálu zemědělského družstva. Každý obyvatel obce zde má možnost se legálně zbavit odpadu, tedy všeho co už nepotřebuje a to bezplatně (500kg/osoba/rok). V obci zabezpečuje likvidaci domovního dopadu společnost EKOR. Ve Vnorovech byl také v roce 2013 zaveden systém BRKO - sběr biologicky rozložitelného odpadu. Zejména v období od jara do podzimu mají tyto sběrné nádoby velké využití. Lidé už nemusí pálit posekanou trávu, listy a další, jelikož je mohou dát právě do sběrných nádob na biologický odpad. Díky systému BRKO se v obci změnil způsob vývozu sběrných nádob na směsný komunální odpad (SKO). SKO byl v obci vyvážen každý týden. Nyní se vývoz BRKO a SKO střídá, tedy stávající SKO se vyváží jednou za čtrnáct dnů. Na tuto variantu obec přistoupila díky testům, kterými se potvrdil fakt, že pokud se bude odpad třídit řádně, systém vývoz SKO jednou za čtrnáct dnů je postačující a tím se také sníží náklady obce za uložení odpadu na skládce. V systému BRKO se za uložení odpadu neplatí, protože je zpracováván v kompostárně. Obec vynakládá nemalé finance za odvoz a uložení odpadu na skládce, proto je nutné odpad třídit co nejpečlivěji. To, zda občané třídí smíšený odpad a biologický odpad jednou za měsíc kontrolují zaměstnanci technických služeb obce, a to tak, že obsah sběrných nádob kontrolují. Bylo zjištěno, že někteří občané do popelnic vhodili uhynulé zvířectvo, králíčí kůže či jiný odpad živočišného původu. Takový způsob likvidace odpadu není dovolen a je přísně postihován a to tak, že se zvýší poplatek za odvoz komunálního odpadu všem občanům obce.

V obci najedeme také červený kontejner od společnosti ASEKOL na drobný elektroodpad.

Od roku 2014 bylo v obci zavedeno třídění odpadu pomocí igelitových pytlů. Žlutý pytel – plast (odvoz každý lichý týden), modrý pytel – papír (odvoz každá sudý týden).

Stanoviště nádob na tříděný odpad se nachází na těchto místech:

- Liděřovská ulice – u zvonice
- Nová ulice
- Padělky – areál AJAX
- Dolina – u ulice Májová
- Za Školou – u školní kuchyně

- Dolní ulice – za železničním přejezdem
- Zahradní ulice – u ulice Obecnice
- Pátkova ulice – za železničním přejezdem
- Hlavní ulice - pizzerie
- Hlavní ulice – začátek ulice Kovářova
- Vinohradní ulice – obchodní středisko Jednota
- Smetkova ulice – u prodejní plochy
- Hlavní ulice – obchod u sv. Trojice
- Hlavní ulice – u Lidového domu

Strážnice

Město Strážnice 25. dubna 2013 otevřelo Centrum pro nakládání s odpady a novou plochu pro úpravu biologického odpadu (BRO). Oba projekty byly vystavěny na místě skládky odpadů, kterou provozuje město Strážnice. Plocha pro úpravu BRO má kapacitu na 1 500 tun biologického odpadu za rok. Zajímavostí této kompostárny na je využití kalifornských žížal v procesu kompostování.

Stanoviště sběrných nádob na tříděný odpad se nachází na ulicích:

- Ořechovka
- Kovářská
- Náměstí Svobody
- Nádražní
- Chaloupky
- Třešňová
- Polní

Ve Strážnici je zaveden systém třídění plastů a papírů za pomoci barevně rozlišených igelitových pytlů.

Ve zbylých třech obcích se třídění odpadu provádí stejnými způsoby. Nachází se zde kontejnery na plast, papír sklo. Každá domácnost vlastní popelnice na smíšený komunální a biologicky rozložitelný odpad.

To, jak vypadá krajina Strážnického Dolňácka, mě přimělo k tomu, abych si vybrala toto téma bakalářské práce. Samozřejmě, výjimky se vždy najdou, ale dle mého názoru, co se týče odpadu v přírodě je tento region na dobré úrovni. Lidé se snaží odpad třídít, neodhazovat jej na místa, kam nepatří. Ve všech obcích mého výzkumu jsem dospěla k názoru, že obyvatelé jsou k třídění odpadu pomalu ale jistě pobízeni. Přispívá k tomu navyšující se počet kontejnerů, popelnic na biologický odpad, a v některých obcích prakticky nově zavedený systém barevných pytlů do domácnosti na třídění plastů a papíru a kontejnerů na obléčení.

Návrh na vylepšení:

- 1) Více sběrných nádob v obcích a rekreačních oblastech.

Dle mého názoru by prospělo, kdyby se v obcích nacházelo více sběrných nádob, ať už kontejnerů, tak i odpadkových košů. Přiznejme si fakt, že za to, proč lidé netřídí odpad, anebo jej zahodí jinde ne jen do nádoby pro něj určené, může z velké části lenost. Můj názor je takový, že kdyby bylo v obci míst na odevzdání vytříděného dopadu více a lidé by je měli kousek od bydliště, počet občanů, kteří budou třídít odpad, se zvýší. Také bych navýšila počet sběrných nádob přímo v místech, kde se často konají kulturní a společenské akce například v Petrově v Plzích. Myslím, že tohle řešení je správné nejen z důvodu, že lidé mají odpad kam vyhodit, ale pokud někdo půjde vyhodit například plastovou lahev do žlutého kontejneru je možné, že ho uvidí někdo další, a tím pádem bude vědět, že až bude chtít on vyhodit plastový odpad, může ho hodit sběrné nádoby pro něj určené. Dále bych umístila sběrné nádoby na separovaný odpad i na dětská hřiště, tato možnost se běžně na hřištích nevyskytuje. Na hřištích by postačili i menší nádoby na odpad.

- 2) Informační tabulky u sběrných nádob

V místě se sběrnými nádobami na tříděný odpad by mohla být informační tabulka o třídění odpadu. Na tabulce by se mohly nacházet informace o tom, jak třídění odpadu pomáhá životnímu prostředí, co se z vytříděného odpadu může dál vyrábět.

- 3) Pořádání přednášek o třídění odpadu

Již v útlém věku se nám dostává do podvědomí to, jak se správně chovat k přírodě. Dle mého názoru by bylo prospěšné, kdyby se na základních školách konaly přednášky o třídění odpadu. Já osobně jsem se na základní škole dozvěděla jen to, že se dá třídit odpad na papír a plast. Nic víc. A to by se podle mě mělo změnit. Děti by se měli dozvědět, jak se odpad správně třídí, proč je to prospěšné, apod. Díky vyšší orientaci v této problematice by se u dětí mohla zvyšovat environmentální uvědomělost.

7.1.3 Propagace

Odkud občané získávají znalosti o pozitivním chování se k přírodě? Znají nějaké organizace, které se věnují ochraně životního prostředí? Pořádají obce nějaké akce na ochranu životního prostředí?

Na tyto otázky bylo pro mnohé těžké odpovědět, a to především z důvodu toho, že kromě viditelných kontejnerů v místě bydliště o žádné další propagaci nevědí. Avšak našli se respondenti, kteří dokázali vyjmenovat celou škálu propagace.

Otázka: Probíhá ve vaší obci propagace životního prostředí? Pokud ano, jakým způsobem?

Příklady odpovědí respondentů:

- Pravidelné hlášení obecního úřadu, kdy se vyváží tříděný odpad. Plakáty o likvidaci nebezpečného odpadu. Uklid'me Radějov – akce pořádaná obecním úřadem v rámci Uklid'me Česko. Občas článek ve zpravodaji.
- S ochranou životního prostředí souvisí výsadba nových stromků v naší obci a „velký“ jarní úklid veřejných míst a čištění potoka.
- V obecních listech.
- Nevím, jak ve škole a školce. Někteří občané by se měli poučovat stále. Sem tam obec napíše něco do letáku.
- Nevím, nejsem si vědoma.

Ti, kteří dokázali na otázku odpovědět, se vesměs shodli na těchto druzích propagace a informování: webové stránky obce a místního rozhlasu. Dále se v obcích nacházejí plakáty, které informují o místě a času likvidace nebezpečného odpadu. V obcích Radějov a Tvarožná Lhota je každým rokem místním obecním úřadem pořádána akce Uklid'me Česko.

Návrh na zlepšení:

1) Zavedení a propagace dobrovolnických aktivit

Například v rekreační oblasti by mohly být zavedené dobrovolné aktivity za účelem vyčištění okolí. Při procházkách lesem narazíte na odhozené odpadky, které nepůsobí velmi esteticky, ale také mají negativní dopad na živočichy. Tyto aktivity by mohli být propagovány na sociálních sítích, jelikož z mého pohledu jsou v dnešní době jednou z neúčinnějších reklam. Dále pak vylepováním plakátů na místa tomu určené. Tyto plakáty by však měly vyset i v obcích a ne jen v místě konání akce.

2) Pořádání přednášek o přírodě v okolí našeho bydliště. Myslím, že účastníci by si určitě uvědomili, jakou spoustu přírodních hodnot vedle sebe mají a snad by se k přírodě začali chovat lépe. Tyto přednášky by se mohly konat v budovách základních a středních škol, kde učebny či tělocvičny pojmu poměrně velkou kapacitu posluchačů a jsou vybaveny multimediální technikou.

7.1.4 Výběr zboží

Otázka: Zajímáte se o původ zboží a jeho ekologickou stopu?

Příklady odpovědí respondentů:

- Ano.
- Spíš ne, ale snažím se nekupovat igelitky. V kabelce nosím tašku látkovou.
- Původ zboží ano ale o ekologickou stopu ne.
- Ne. (Tato odpověď zazněla u 76 respondentů ze sta).
- Snažíme se používat látkové a papírové tašky, igelitové nekupujeme. Svačinky doma dětem balím do papírových sáčků.

To jak občané smýšlí nad ekologickou stopou u zboží, které kupují, se většina z nich shodla na tom, že tuto problematiku nijak zvláště neřeší. Hlavními prioritami při nákupu zboží je samozřejmě cena a jeho kvalita, u potravin i čerstvost. Část respondentů však uvádí, že čistě z environmentálního hlediska nekupují igelitové tašky, ale nosí tašky látkové. Někteří z nich uvedli, že pokud igelitovou tašku koupí, obvykle ji pak použijí jako pytel na komunální odpad.

Jedna respondentka ve věku 44 let uvádí, že pokud je to možné, snaží se kupovat produkty české výroby, jelikož ví, že co se týče kvality, jsou jedny z nejlepších a pak je to také z důvodu toho, že výrobek nebyl dovezen z velké dálky, tím pádem nebyla v jeho dopravě tak vysoká produkce emisí, jako by bylo v případě zboží dovezeného ze zahraničí.

Smýšlet při nákupu na ekologickou stopu je obtížné. Přemýšlet o výrobě, dopravě, recyklaci a dopadem na životní prostředí je snad pro všechny nemožné.

Návrh na vylepšení:

- 1) Kupovat zboží, které není zabaleno ve velkém množství obalu.
- 2) Méně nakupovat balené vody

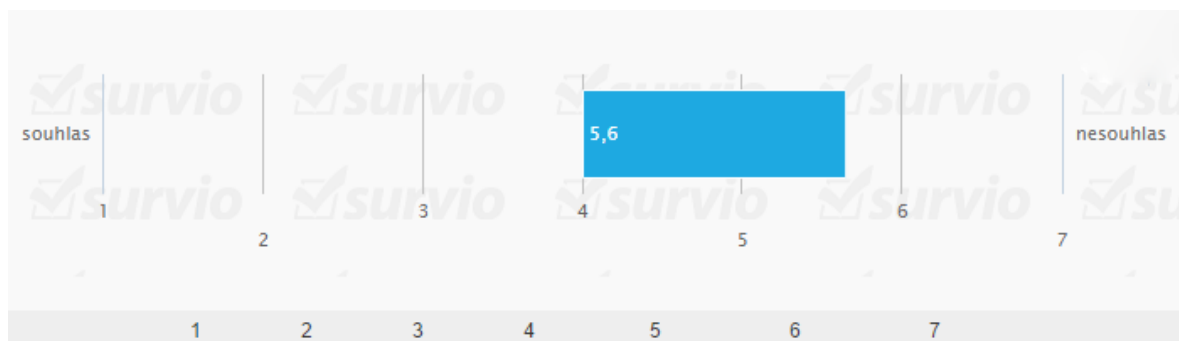
V České republice má většina domácností připojení na pitnou vodu. Proto je zbytečné nakupovat vodu balenou.

- 3) Pokud nám výrobek ještě slouží, není ho potřeba hned vyhazovat a můžeme jej nadále používat. Při výrobě nových výrobků se spotřebovává velké množství energie.

7.2 Zjištění míry souhlasu respondentů s danými tvrzeními

Druhá část dotazníku je zaměřená na zjištění míry souhlasu, či naopak nesouhlasu s danými tvrzeními, které se týkají převážně ohleduplného chování občanů k přírodě.

Tvrzení 1: Dokud se o ochranu přírody nebude starat více lidí, nemá smysl, abych se o ni staral sám/sama.

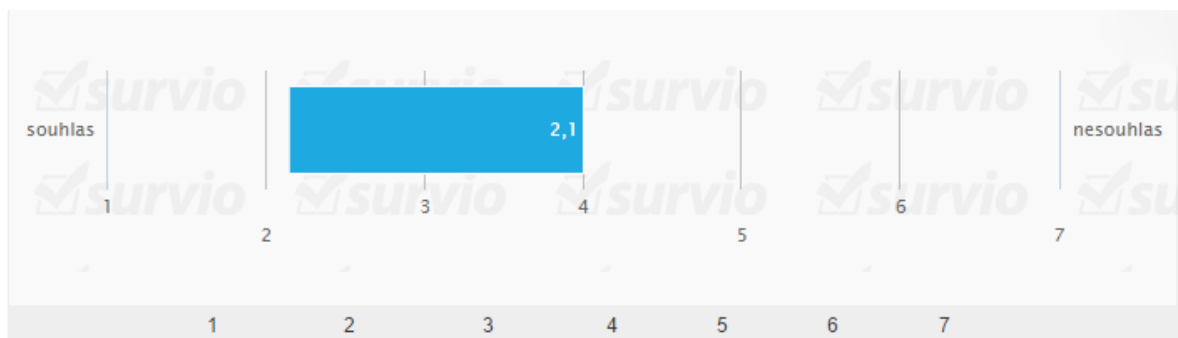
Obrázek 8: Vyznačený rozsah nejčastějších odpovědí na tvrzení č. 1

Tabulka 5: Odpovědi respondentů podle míry souhlasu

Odpověď	Počet respondentů
1	46
2	26
3	17
4	5
5	3
6	2
7	0

Většina respondentů nesouhlasí s tvrzením, že pokud se o přírodu nebude starat více lidí, nemá cenu, aby se o ni starali jako jednotlivci.

Tvrzení 2: Každý člověk je spoluodpovědný za stav přírody.

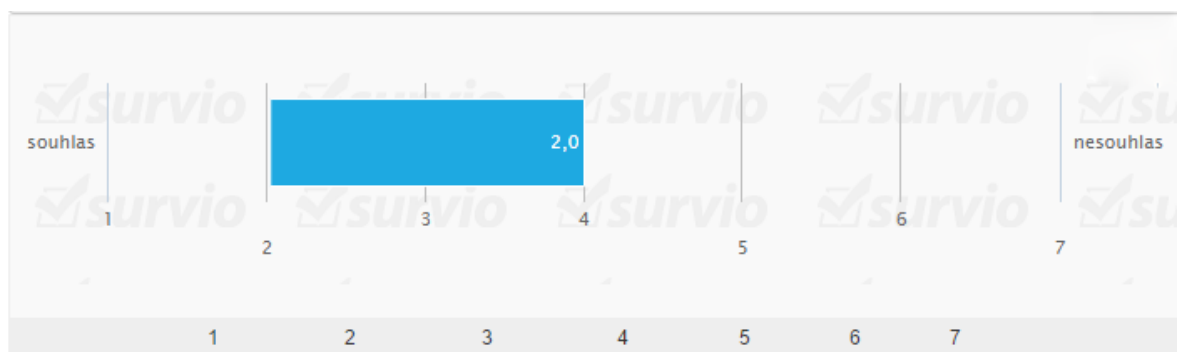
Obrázek 9: Vyznačený rozsah nejčastějších odpovědí na tvrzení č. 2

Tabulka 6: Odpovědi respondentů podle hodnoty míry souhlasu

Odpověď	Počet respondentů
1	42
2	26
3	17
4	7
5	4
6	2
7	1

Téměř polovina respondentů souhlasí s tvrzením, že každý člověk je spoluzodpovědný za stav přírody.

Tvrzení 3: Člověk jen těžko může změnit svět a druhé, zato může změnit svůj postoj a chování k přírodě.

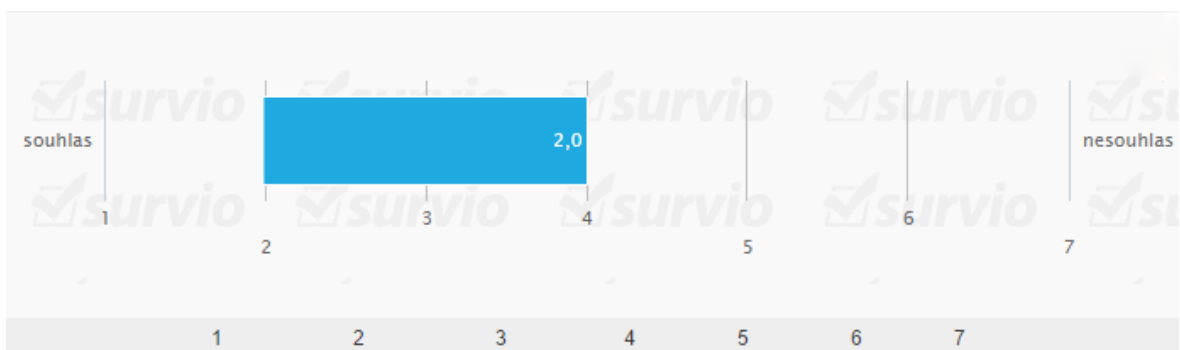
Obrázek 10: Vyznačený rozsah nejčastějších odpovědí na tvrzení č. 3

Tabulka 7: Odpovědi respondentů podle hodnoty míry souhlasu

Odpověď	Počet respondentů
1	49
2	22
3	12
4	11
5	3
6	2
7	0

S tvrzením, že člověk může změnit svůj postoj a chování se k přírodě, ale jen těžko může změnit svět a druhé, kterým na přírodě nezáleží a myslí si, že člověk je pán tvorstva a příroda se mu přizpůsobí, souhlasí polovina respondentů.

Tvrzení 4: Má smysl se chovat k přírodě šetrně, nehledě na to, že ostatní ji devastují.

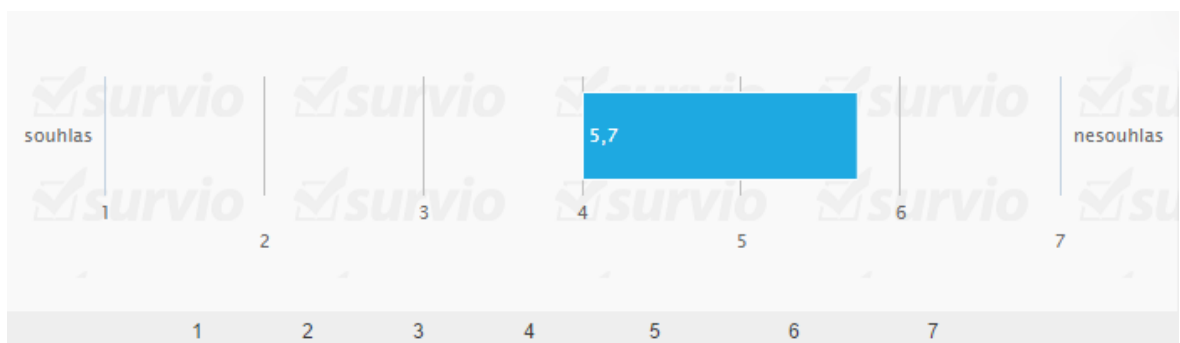
Obrázek 11: Vyznačený rozsah nejčastějších odpovědí na tvrzení č. 4

Tabulka 8: Odpovědi respondentů podle hodnoty míry souhlasu

Odpověď	Počet respondentů
1	46
2	26
3	17
4	5
5	3
6	2
7	0

Ve výše uvedené tabulce č. 8 je viditelné, že velká míra respondentů souhlasí a myslí si, že je důležité a má smysl chránit přírodu a chovat se k ní šetrně, bez ohledu na to, že ji ostatní devastují.

Tvrzení 5: I kdybych produkoval méně odpadu, v miliardách tun se to nijak neprojeví. Takže nevidím důvod, abych se tím zabýval.

Obrázek 12: Vyznačený rozsah nejčastějších odpovědí na tvrzení č. 5

Tabulka 9: *Odpovědi respondentů podle hodnoty míry souhlasu*

Odpověď	Počet respondentů
1	2
2	2
3	5
4	6
5	19
6	28
7	37

Dle odpovědí respondentů je vidět, že většina odpověděla hodnotou číslo 6 až 7, což znamená, že nesouhlasí s daným tvrzením č. 5.

8 TURISMUS A JEHO DOPAD NA LOKALITU STRÁŽNICKÉ DOLŇÁCKO

Lokalita Strážnické Dolňácko je pro svou malebnou krajinu a velké možnosti v rekreační oblasti hojně navštěvována. V této kapitole se zaměříme na konkrétní města v oblasti Strážnické Dolňácko a představíme si zdejší možnosti rekreace a její dopad na přírodu.

8.1 Vnorovy

Popularita turismu a rekreace ve Vnorovech se začíná čím dál více zvyšovat. Je to i díky poloze obce, nachází se mezi kulturně významnými a rekreačně vyhledávanými městy Veselí nad Moravou a Strážnicí.

Za největší lákadlo obce je v letním období hojně navštěvované **koupaliště**. Je vyhlášeno pro svou čistotu vody. Díky velké návštěvnosti a tím i vyšším přílivem financí je každým rokem koupaliště modernizováno. Dalším lákadlem je **zdejší Muzeum osobností a lidových tradic Vnorov**. Muzeum se nachází vedle základní školy v domě č.p. 432, který je zapsán do seznamu nemovitých kulturních památek, jako rodný dům Marie Kudeřikové. Ve Vnorovech se také nachází zmodernizovaná **plavební komora a přístaviště**, které leží na unikátním křížení Bařova kanálu s řekou Moravou. Na okraji obce se nachází chatová oblast Stará Morava a Vilémov. Lidé zde mají postavené chatky za účelem rekreace a odpočinku. Nachází se zde také úrodné pole, které místní využívají k pěstování plodin.

8.2 Strážnice

Strážnický zámecký park je velmi vyhledávaným místem k odpočinku, zvláště v letních měsících. Patří mezi parky chráněné díky přírodnímu bohatství. To nejceněnější je **platanová alej**. Svou krásnou přitahuje návštěvníky už dlouhá léta. V roce 2014 se stala nejkrásnější alejí v Jihomoravském kraji. V celorepublikovém kole se dostala na místo stříbrné. O tuto alej ale i celý park se stará Národní ústav lidové kultury (NÚLK). O stromy v aleji se starají zahradníci města Strážnice. Dále v parku můžeme najít dendrologickou stezku s informačními tabulkami u nejvýznamnějších stromů. Park je kvalitně udržovaný. Největší nápor turistu zažívá každý rok a to poslední týden v červnu, kdy se zde od roku 1946 koná MFF Strážnice. Tisíce lidí z celé České republiky ale i zahraničí sem přijíždí za

zábavou a kulturním zážitkem. Po skončení festivalu jde nápor návštěvníků na parku znát. O jeho navrácení do původní podoby, zvláště čistoty se starají lidé z NÚLK za pomoci dobrovolníků.

Přírodní památka Žerotín se nachází mezi Strážnicí a Radějovem. O území se starají technické služby města Strážnice a to už téměř 20 let. Žerotín je významnou lokalitou teplomilného hmyzu. Najdeme zde také chráněné rostliny jako je sasanka lesní, vstavač bledá ale nejznámější je orchideje tořič čmelákovitý. Žerotín je jediná lokalita Bílých Karpat, kde se nachází hvězdnice zlatovlásek. Každý rok se pod kopci Žerotína koná takzvané kosení luk. Sejdou se zde krojovaní s kosami a soutěží se o to, kdo zvládne louky posekat. Tuto tradici občané obnovili před několika lety a akce je hojně navštěvována.

8.3 Tvarožná Lhota

Tvarožná Lhota je v oblasti turismu a rekreace velmi populární. Asi 500 metrů za obcí najdeme rozhlednu **Travičná**, která zde byla vybudována v roce 2000. Za krásným výhledem na zdejší okolí na rozhlednu ročně vystoupá ročně průměrně šest tisíc návštěvníků. U rozhledny nedochází k žádnému většímu negativnímu ovlivňování přírody ze strany člověka. Je to zřejmě způsobeno tím, že je zde přes den nepřetržitě osoba, která má na starosti dohled nad rozhlednou. Přes noc je Travičná pod kamerovým systémem.

Dalším turistickým lákadlem, které obec Tvarožná Lhota spravuje je rekreační oblast Lučina, která se nachází v zalesněné krajinné oblasti Bílých Karpat. Za rekreační oblast byla Lučina vyhlášena v roce 1969. O pět let dříve, v roce 1964 zde začala výstavba nádrže na místě, kde dříve stávala střelnice.

Vodní nádrž Lučina: jedná se o nádrž, která byla vytvořena uměle. Nyní se nádrž využívá jako koupaliště. Zde však vzniká problém s velkým množstvím sinic. Snaha o vyčištění zde probíhá pravidelně, ale bohužel není možno se sinic zbavit trvale. Bohužel, díky jejich výskytu zde bývá často koupání zakázáno. Mnoho lidí však tento zákaz nedodrжуje. Jedním z největších a však ne moc častých problémů je odhazování odpadků přímo do nádrže.

Oskerušová naučná stezka je dlouhá 9,1 km. Stezka je vhodná jak pro pěší turistiku, tak i pro cykloturistiku. Jedná se o cyklistický okruh mezi vinohrady se zastávkou u

několika exemplářů oskeruší. Co se týče občanů, jsou zde na tyto exempláře hrdí. Každý rok se zde na počest především Adamcovi oskeruše konají Slavnosti oskeruší.

8.4 Radějov

Občané v Radějově, co se týče ochrany přírody a krajiny, jsou pečliví. V této obci není vliv turismu příliš patrný, jelikož zde není příliš možností k aktivitám. Lidé jezdí do vedlejší Strážnice a do Tvarožné Lhoty na Lučinu, o které jste se dozvěděli v předešlé podkapitole.

Co však stojí za zmínku, tak v obci Radějov najdeme začátek **Dřevařské stezky**, která se táhne až po rozhlednu Travičná. Dřevaři byli prostí lidé, kteří od nepaměti pracovali ve zdejších lesích a zajišťovali si tak základní živobytí pro sebe a rodinu. Dřevaři měli znalosti přírody a zručnost, a toto jsou dovednosti, které chtějí místní na stezce představit. Stezka vznikla v roce 2002 a od té doby je postupně budována za přispění obce Radějov. Zarostlé lesní porosty byly očištěny od náletových dřevin a tím zpřístupněny až na Trvičnou. V roce 2004 na stezce Sdružení dobrovolnických aktivit INEX SD několik laviček. Tady se ukázal negativní přístup občanů – vandalismus. Lavičky byly po pár měsících poničeny sprejerstvím. Stejný typ vandalismu byl proveden na několika dřevěných sochách.

Na stezce se musí dodržovat ticho, aby nedocházelo k plašení fauny. Vidět zde můžete jelena evropského, výra velkého, rosničku zelenou, užovku hladkou, nebo třeba i káně lesní. Dále se na stezce nesmí zakládat oheň, trhat rostliny, stanovat, nebo chodit se psi.

Obrázek 13: Značení zákazů na Dřevařské stezce Radějov

8.5 Petrov

Obce Petrov je především známá díky Státní památkové rezervaci. Jedná se o soubor mimořádně hodnotných vinných **sklepů Plže**, které se připomínají již v 15. století. Soubor vinných sklepů, jak je teď dochován tvoří 63 objektů. Každý rok se zde koná velký počet

kulturních akcí od ochutnávek vín po cimbálové a dechové zábavy. V obci byl v roce 2015 nově zmodernizovaný přístav, který rozšířil kapacitu pro ukotvené lodě. Právě rozšíření má napomoci zvýšení cestovního ruchu.

9 REVITALIZACE ZELENĚ VE MĚSTĚ STRÁŽNICE

Město Strážnice prochází postupnou revitalizací zeleně. Hlavní problémem, proč je revitalizace potřebná je špatný zdravotní stav dřevin. Tento problém je největší na ulici Masarykova. Nachází se zde velký počet třešní, které jsou již staré a neplodí, nebo naopak v sezónu jejich větve praskají pod tíhou plodů a ohrožují kolemjdoucí. Další problém, proč budou některé ze třešní nahrazeny, nebo odstraněny je vedení sítí. Tyto stromy budou nahrazeny okrasnými hrušněmi, okrasnými třešněmi a třešalkou. Ulice Smetanova a Hraničky jsou nové a zde bude vysazována zeleň nová, a to především z estetických důvodů. Vysázeny zde budou okrasné hrušně, jabloně, platany a lípy velkolisté.

Kritéria, které vedou k výběru rostlin:

- Vhodné pro místní klimatické podmínka
- Stromy budou bezplodé, nebo plody musí vydržet až do zimních měsíců, aby nedocházelo ke znečišťování ulic
- Druhy dřevin musí být již dlouhodobě používány, nebo musí se jim podobat, aby vzhledově zapadaly do místní krajiny
- Rostliny musí mít výrazné květy, jelikož město Strážnice by rádo neslo přívrastek město kvetoucích stromů
- Dřeviny budou listnaté.

Co se týče kácení již vzrostlých dřevin, občany nejvíce zajímalo, proč nejsou vykáčené dřeviny nahrazeny stejným druhem. Jedná se především o jehličnany, které budou, nebo jsou již nahrazeny stromy listnatými. Přece je, jehličnany tvoří vyšší protihlukovou a protiprachovou bariéru oproti listnatým dřevinám. Odpověď na tuto problematiku je, že jehličnany v městském prostředí trpí. Dalším neméně podstatným důvodem je to, že jehličnany nezapadají do krajinářského rázu města a nereprezentují slovácký venkov.

Jako velké plus při rozhodování o revitalizaci, vidím to, že město nechce na úkor estetického účelu ničit i dřeviny zdravé. Všechny stromy jsou pečlivě kontrolovány při dendrologickém výzkumu a o jejich budoucnosti rozhoduje jejich zdravotní stav, nebo zda ohrožují bezpečnost obyvatel a majetek.

Místa, kde bude revitalizace probíhat:

- Hlavní náměstí
- Ulice Masarykova
- Prostor před vlakovým nádražím
- Ulice Za Valy
- U prachovny
- Ulice Hraničky
- Ulice Zahradní

Revitalizace zeleně již proběhla na ulici Masarykova u hotelu „Strážničan“, dále pak u kostela Nanebevzetí Panny Marie, na ulici Kovářská a u zdejší smuteční síně, která se nachází na konce města směrem na Hodonín.

ZÁVĚR

Pro svou malebnou krajinu a dostatek turistického vyžití je region Strážnické Dolňácko velmi oblíbený. I díky tomu je zapotřebí přistupovat ze stran občanů ohleduplně k přírodě, aby si tuto oblíbenost udržel.

K přístupu a chování k životnímu prostředí by se měly začít děti učit již od útlého věku. Je potřebné, aby si lidé toto chování k přírodě osvojili, a aby ekologické myšlení bylo součástí jejich každodenního života.

Přístup a chování občanů k přírodě regionu Strážnické Dolňácko je dle mého zjištění, díky dotazníkové metodě a pozorování, na dobré úrovni, ale i přesto jsou věci, které by se daly zlepšit.

Výzkum odpověděl na podstatnou část výzkumných otázek. Dozvídáme se z něj, že zájem mezi respondenty o šetrné chování k přírodě je poměrně velký.

Co se týče povědomí o správném chování se k životnímu prostředí a přírodě, největší je v oblasti odpadového hospodářství. Převážná většina z respondentů odpověděla, že třídí odpad tak svědomitě, jak je to jen možné. Přesto by uvítali v místech svého bydliště více nádob na tříděný odpad, především odpadkových košů. Nedostatek těchto sběrných nádob pociťují občané obce Radějov.

Informovanost a propagace je na poměrně malé úrovni. Konají se zde akce na podporu „zeleného chování“, ale právě tyto akce jsou málo propagovány, tudíž občané jsou o nich nedostatečně informováni.

U výběru spotřebního zboží se občané o ekologickou stopu nijak zvláště nezajímají. Nejčastější odpovědí na otázku, zda se při výběru zboží zajímají o ekologickou stopu, byl nákup plátěných tašek místo igelitových.

Cílem výzkumu bylo zmapovat chování a přístup občanů k regionu Strážnické Dolňácko tak, aby si čtenář mohl vytvořit představu o tom, jak tato lokalita vypadá a jaká zde panuje situace v určitém tématu.

Region Strážnické Dolňácko má turistům co nabídnout a určitě stojí za navštívení.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] Příroda. *Obec Dobré*. [online]. 29.4.2016 [cit. 2016-04-29]. Dostupné z: <http://www.obecdobre.cz/index.php?nid=914&lid=cs&oid=6969>
- [2] Životní prostředí. ENVIWEB. Výkladový slovník environmentálních výrazů [online]. 2012 [cit. 2016-04-13]. Dostupné z: <http://www.enviweb.cz/eslovník/269>
- [3] Zákon č. 17/1992 Sb., o životním prostředí In: Sbírnka zákonů. 22. 4. 1998.
- [4] ČSN EN ISO 14001:2005 Systémy environmentálního managementu - Požadavky s návodem k použití
- [5] HESKOVÁ, M. Vývoj vztahu člověka a přírody. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2012, 104 s. ISBN 978-80-87472-29-3.
- [6] Občan a občanství. *Metodický portál RVP*. [online]. 29.4.2016 [cit. 2016-04-29]. Dostupné z: <http://clanky.rvp.cz/clanek/k/z/386/OBCAN-A-OBCANSTVI.html/>
- [7] RÁZGOVÁ, Eva. *Ekologická stopa: unese Země vaše kroky?*. Praha: Ústav pro ekopolitiku, 2007. ISBN 978-80-87099-02-5.
- [8] Komunální odpad. *Komunální odpad*. [online]. 29.4.2016 [cit. 2016-04-29]. Dostupné z: <http://www.komunalniodpad.eu/?str=pojmy>
- [9] Základní informace. *Cittadella*. [online]. 29.4.2016 [cit. 2016-04-29]. Dostupné z: http://www.cittadella.cz/euparc/index.php?p=zvlaste_chranena&site=zakladni_udaje_cz
- [10] MOLDAN, Bedřich. *Ekologická dimenze udržitelného rozvoje*. Praha: Karolinum, 2001. ISBN 80-246-0246-6.
- [11] *Slovník: ČSN ISO 5127 (01 0165)*. Praha: Český normalizační institut, 1993. Dokumentace a informace, 5127-3 (01 0165).
- [12] MOUREK, D. Cestovní ruch a životní prostředí. Sborník. Praha: Univerzita Karlova - Centrum pro otázky životního prostředí, 2002.
- [13] Obec Vnorovy. *Obec Vnorovy*. [online]. 29.4.2016 [cit. 2016-04-29]. Dostupné z: <http://www.vnorovy.cz/index.php?leva=informace&prava=1informace-o-obci>

- [14] Strážnice (okres Hodonín). *Wikipedie*. [online]. 29.4.2016 [cit. 2016-04-29]. Dostupné z: [https://cs.wikipedia.org/wiki/Str%C3%A1%C5%BEnice_\(okres_Hodon%C3%A1Dn\)](https://cs.wikipedia.org/wiki/Str%C3%A1%C5%BEnice_(okres_Hodon%C3%A1Dn))
- [15] Tvarožná Lhota. *Turistika.cz*. [online]. 29.4.2016 [cit. 2016-04-29]. Dostupné z: <http://www.turistika.cz/mista/tvarozna-lhota>
- [16] O obci. *Tvarožná Lhota*. [online]. 29.4.2016 [cit. 2016-04-29]. Dostupné z: <http://www.tvarozna-lhota.cz/o-obci/ds-50/p1=52>
- [17] Muzeum oskeruší Tvarožná Lhota. *Info Česko*. [online]. 29.4.2016 [cit. 2016-04-29]. Dostupné z: <http://kultura.infocesko.cz/content/slovacko-bile-karpaty-kultura-muzea-muzeum-oskerusi-tvarozna-lhota.aspx>
- [18] Tvarožná Lhota. Oskoruše, oskorušové muzeum a Slavnost Oskoruší. *Info Česko*. [online]. 29.4.2016 [cit. 2016-04-29]. Dostupné z: <http://www.tvarozna-lhota.cz/oskoruse-oskorusove-muzeum-a-slavnost-oskorusi/ms-1031/p1=1031>
- [19] Obec Radějov. *Obec Radějov*. [online]. 30.4.2016 [cit. 2016-04-30]. Dostupné z: <http://www.radejov.cz/>
- [20] Radějov. *Turistika.cz*. [online]. 30.4.2016 [cit. 2016-04-30]. Dostupné z: <http://www.turistika.cz/mista/radejov>
- [21] Obora Radějov a její součást přírodní rezervace Kútky. *Obec Radějov*. [online]. 30.4.2016 [cit. 2016-04-30]. Dostupné z: <http://www.turistika.cz/mista/radejov>
- [22] § 29 odst. 4 zákona č. 449/2001 Sb., o myslivosti, ve znění pozdějších předpisů. 95 Veřejný ochránce práv. Ministerstvo zemědělství umožňuje škody na zvěři, životním prostředí i majetku osob. [online]. Tisková zpráva ze dne 28.11.2012. [cit. 12.3.2016]. Dostupné z: <http://www.ochrance.cz/tiskovezpravy/tiskove-zpravy-2012/ministerstvo-zemedelstvi-umoznuje-skody-na-zveri-zivotnim-prostredi-i-majetkuosob/>
- [23] Obora Radějov. *Jihomoravský kraj*. [online]. 30.4.2016 [cit. 2016-04-30]. Dostupné z: <http://www.jizni-morava.cz/objekt/39075-obora-radejov>

- [24] Obora Radějov: po zelené do bezpráví. *Deník Referendum Domov*. [online]. 30.4.2016 [cit. 2016-04-30]. Dostupné z: <http://denikreferendum.cz/clanek/19256-obora-radejov-po-zelene-do-bezpravi>
- [25] Starobylá zemědělská a vinařská obec Petrov. *Obec Petrov*. [online]. 1.5.2016 [cit. 2016-05-01]. Dostupné z: <http://www.obec-petrov.cz/index.php?nid=10674&lid=cs&oid=2469458>
- [26] Vzájemné vlivy rekreace a prostředí a jejich řešení. *Mendelova univerzita v Brně*. [online]. 2.5.2016 [cit. 2016-05-02]. Dostupné z: <http://www.utok.cz/node/144>
- [27] Předpis č. 185/2001 Sb.. *Zákon pro lidi*. [online]. 3.5.2016 [cit. 2016-05-03]. Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-185>
- [28] Biologicky rozložitelný odpad. *Vítejte na Zemi*. [online]. 4.5.2016 [cit. 2016-05-04]. Dostupné z: http://vitejenazemi.cz/cenia/index.php?p=biologicky_rozlozitelny_odpad&site=odpady
- [29] BINKA, Bohuslav. *Environmentální etika*. Brno: Masarykova univerzita, 2008. Svět environmentálních souvislostí. ISBN 978-80-210-4594-1.
- [30] *Člověk + příroda = udržitelnost?: texty o proměně vztahů lidí k přírodě, environmentální výchově a udržitelnosti*. Praha: Zelený kruh, 2009. APEL. ISBN 978-80-903968-5-2.
- [31] ZAHUMENSKÁ, Vendula. *Právo a environmentální problémy*. Brno: Masarykova univerzita, 2014. ISBN 978-80-210-7130-8.
- [32] Základy ekologické etiky. *Technická univerzita v Liberci*. [online]. 5.5.2016 [cit. 2016-05-05]. Dostupné z: <http://www.kch.tul.cz/sedlbauer/tema12.htm>
- [33] Obec Vnorovy. *Obec Vnorovy*. [online]. 8.5.2016 [cit. 2016-05-08]. Dostupné z: <http://www.vnorovy.cz/index.php?leva=informace&prava=1informace-o-obci>
- [34] Znak obce Vnorovy. *fotodoma*. [online]. 8.5.2016 [cit. 2016-05-08]. Dostupné z: <http://www.fotodoma.cz/ho-vnorovy/>
- [35] Znak města Strážnice. *fotodoma*. [online]. 8.5.2016 [cit. 2016-05-08]. Dostupné z: <http://www.fotodoma.cz/ho-straznice/>

- [36] Znak obce Tvarožná Lhota. *fotodoma*. [online]. 8.5.2016 [cit. 2016-05-08]. Dostupné z: <http://www.fotodoma.cz/ho-tvarozna-lhota/>
- [37] Znak obce Radějov. *Obec Radějov*. [online]. 8.5.2016 [cit. 2016-05-08]. Dostupné z: <http://www.radejov.cz/index.php?nid=780&lid=cs&oid=40069>
- [38] Znak obce Petrov. *Obec Petrov*. [online]. 8.5.2016 [cit. 2016-05-08]. Dostupné z: <http://bilekarpaty.net/mistopis/misto/obec-petrov/74365936>

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

BRKO Biologicky rozložitelný odpad.

BRO Biologicky rozložitelný odpad.

NÚLK Národní ústav lidové kultury.

SKO Směsný komunální odpad.

SEZNAM OBRÁZKŮ

<i>Obrázek 1: Znak obce Vnorovy [34]</i>	24
<i>Obrázek 2: Znak města Strážnice [35]</i>	25
<i>Obrázek 3: Znak obce Tvarožná Lhota [36]</i>	26
<i>Obrázek 4: Znak obce Radějov [37]</i>	28
<i>Obrázek 5: Znak obce Petrov [38]</i>	30
<i>Obrázek 6: Procentuální podíl mužů a žen</i>	34
<i>Obrázek 7: Procentuální podíly vzdělání respondentů</i>	35
<i>Obrázek 8: Vyznačený rozsah nejčastějších odpovědí na tvrzení č. 1</i>	45
<i>Obrázek 9: Vyznačený rozsah nejčastějších odpovědí na tvrzení č. 2</i>	46
<i>Obrázek 10: Vyznačený rozsah nejčastějších odpovědí na tvrzení č. 3</i>	47
<i>Obrázek 11: Vyznačený rozsah nejčastějších odpovědí na tvrzení č. 4</i>	48
<i>Obrázek 12: Značení zákazů na Dřevařské stezce Radějov</i>	53

SEZNAM TABULEK

<i>Tabulka 1: Environmentální dopady turismu [30]</i>	22
<i>Tabulka 2: Počet respondentů v dané věkové kategorii</i>	35
<i>Tabulka 3: Počet odpadkových košů a kontejnerů v jednotlivých obcích</i>	38
<i>Tabulka 4: Poplatky za odvoz komunálního odpadu v obcích</i>	39
<i>Tabulka 5: Odpovědi respondentů podle míry souhlasu</i>	46
<i>Tabulka 6: Odpovědi respondentů podle hodnoty míry souhlasu</i>	47
<i>Tabulka 7: Odpovědi respondentů podle hodnoty míry souhlasu</i>	48
<i>Tabulka 8: Odpovědi respondentů podle hodnoty míry souhlasu</i>	49
<i>Tabulka 9: Odpovědi respondentů podle hodnoty míry souhlasu</i>	50

SEZNAM PŘÍLOH

PŘÍLOHA P I: Příloha č. 1 k zákonu o odpadech

PŘÍLOHA P II: Dotazník

PŘÍLOHA P III: Druhy sběrných nádob na odpad

PŘÍLOHA P IV: Město Vnorovy

PŘÍLOHA P V: Město Strážnice

PŘÍLOHA P VI: Obec Tvarožná Lhota

PŘÍLOHA P VII: Obec Radějov

PŘÍLOHA P VIII: Obec Petrov

PŘÍLOHA P IX: Revitalizace zeleně ve městě Strážnice

PŘÍLOHA P I: PŘÍLOHA Č. 1 K ZÁKONU O ODPADECH

Zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech a o změně některých dalších zákonů

Příloha č. 1 Skupiny odpadů

Kód	Skupiny odpadů Skupina odpadů
Q1	Zůstatky z výroby a spotřeby dále jinak nespecifikované
Q2	Výrobky, které neodpovídají požadované jakosti
Q3	Výrobky s prošlou lhůtou spotřeby
Q4	Použité, ztracené nebo jinou náhodnou událostí znehodnocené výrobky včetně všech materiálů, součástí zařízení apod., které byly v důsledku nehody kontaminovány
Q5	Materiály kontaminované nebo znečištěné běžnou činností (např. zůstatky z čištění, obalové materiály, nádoby atd.)
Q6	Nepoužitelné součásti (např. použité baterie, katalyzátory apod.)
Q7	Látky, které ztratily požadované vlastnosti (např. znečištěné kyseliny, rozpouštědla, kalicí soli apod.)
Q8	Zůstatky z průmyslových procesů (např. strusky, destilační zbytky apod.)
Q9	Zůstatky z procesů snižujících znečištění (např. kaly z praček plynů, prach z filtrů, vyřazené filtry apod.)
Q10	Zůstatky ze strojního obrábění a povrchové úpravy materiálu (např. třísky z obrábění a frézování, okraje apod.)
Q11	Odpad z těžby a zpracování nerostných surovin (například odpad z důlní těžby, kaly z těžby ropy)
Q12	Znečištěné materiály (např. oleje znečištěné PCB apod.)
Q13	Jakékoliv materiály, látky či výrobky, jejichž užívání bylo zakázáno zákonem
Q14	Výrobky, které vlastník nepoužívá nebo nebude více používat (např. v zemědělství, v domácnosti, úřadech, prodejnách, dílnách apod.)
Q15	Znečištěné materiály, látky nebo výrobky, které vznikly při sanaci půdy
Q16	Jiné materiály, látky nebo výrobky, které nepatří do výše uvedených skupin

PŘÍLOHA P II: DOTAZNÍK

Dotazník

PŘÍSTUP A CHOVÁNÍ OBČANŮ K PŘÍRODĚ

Muž Žena Věk Vzdělání (včetně probíhajícího): ZŠ SŠ VŠ

Město/obec:

- 1) Jaké chování je podle Vás prospěšné k životnímu prostředí?

- 2) Čím přispíváte a naopak nepřispíváte k ochraně životního prostředí?

- 3) Víte, jak se ve Vaší obci třídí odpad? (Kontejnery, popelnice, sběrný)

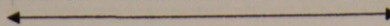
- 4) Probíhá ve Vaší obci propagace životního prostředí a jeho ochrany?
Pokud ano, jakým způsobem?

- 5) Jste spokojeni s čistotou okolí? Co byste změnili?

- 6) Jakou částkou je u vás zpoplatněno vyvezení komunálního odpadu?

- 7) Zajímáte se o původ zboží a jeho ekologickou stopu?
(např. raději si koupím tašku papírovou, než igelitovou)

Souhlasnesouhlas

1. Každý člověk je spoluodpovědný za stav přírody.	1 2 3 4 5 6 7
2. Souhlasím s tvrzením: člověk jen těžko může změnit svět a druhé, zato může změnit svůj postoj a chování k přírodě.	1 2 3 4 5 6 7
3. Dokud se o ochranu přírody nebude starat více lidí, nemá smysl abych se o ni staral sám/sama.	1 2 3 4 5 6 7
4. Má smysl se chovat k přírodě šetrně, nehledě na to, že ostatní ji devastují.	1 2 3 4 5 6 7
5. I kdybych produkoval méně odpadů, v miliardách tun se to nijak neprojeví. Takže nevidím důvod, abych se tím sám zabýval.	1 2 3 4 5 6 7

Děkuji a pokud chcete, můžete vyplnit.

Vyplňování dotazníku bylo pro mě příjemné 1 2 3 4 5 6 7 nepříjemné

Otázky ve mně vyvolaly:

K tomuto dotazníku mě napadá:

Dotazník slouží k pomoci při vypracování praktické části bakalářské práce.

PŘÍLOHA P III: DRUHY SBĚRNÝCH NÁDOB NA ODPAD

Sběrné nádoby na sklo, plast a papír v obci Tvarožná Lhota

Místo sběrného odpadu v rekreační oblasti Lučina

Kontejner na elektroodpad ve městě Strážnice

PŘÍLOHA P IV: OBEC VNOROVY

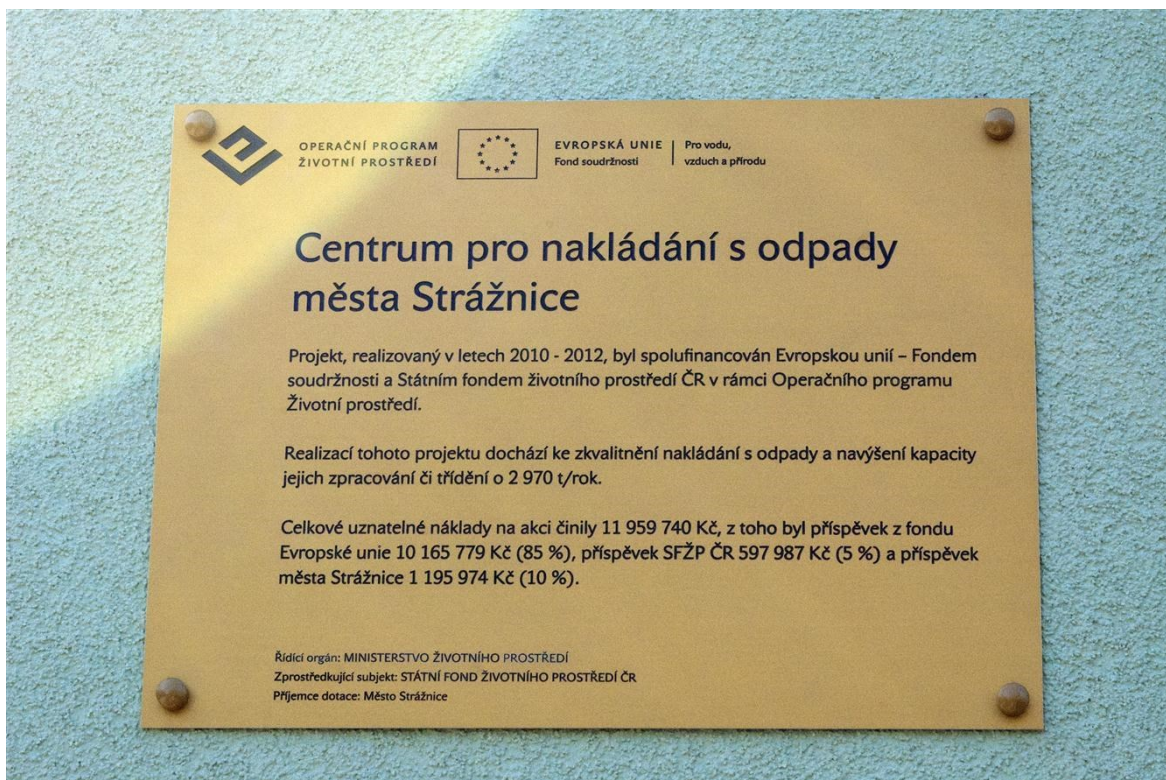

Muzeum Vnorovy

Přístaviště Vnorovy

PŘÍLOHA P V: MĚSTO STRÁŽNICE

Kalifornské žížaly

Platanová alej

Zámek

Kopec Žerotín

PŘÍLOHA P VI: OBEC TVAROŽNÁ LHOTA

Vodní nádrž Lučina

Muzeum oskoruší

Adamcova oskeruša

Rozhledna Travičná

PŘÍLOHA P VII: OBEC RADĚJOV

Obora Radějov

Obora Radějov

Dřevařská stezka

Dřevařská stezka

PŘÍLOHA P VIII: OBEC PETROV

Vinné sklepy Plže

Přístaviště na Baťově kanálu

PŘÍLOHA P IX: REVITALIZACE ZELENĚ VE MĚSTĚ STRÁŽNICE

Porovnání místa před a po revitalizaci zeleně – Kostel Nanebevzetí Panny Marie

Porovnání místa před a po revitalizaci zeleně – ulice Masarykova

Místo plánu revitalizace zeleně – ulice Hraníčky